

Lapsiperheiden säästäminen ja sijoittaminen

Hanna-Mari Puula

OPINNÄYTETYÖ
Toukokuu 2025

Liiketalouden tutkinto-ohjelma
Taloushallinnon suuntautumisohjelma

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Liiketalouden tutkinto-ohjelma
Taloushallinnon tutkinto-ohjelma

PUULA HANNA-MARI
Lapsiperheiden säästäminen ja sijoittaminen

Opinnäytetyö 55 sivua, joista liitteitä 6 sivua
Toukokuu 2025

Opinnäytetyön tavoitteena oli tarkastella lapsiperheiden kiinnostusta, resursseja ja tietämystä säästämistä ja sijoittamista kohtaan. Tarkoituksena oli selvittää, miten erilaiset taustatekijät- kuten koulutus, tulotaso, siviilisäätö ja työtilanne vaikuttavat perheiden säästämiseen ja sijoittamiseen. Haluttiin myös selvittää, onko lapsiperheiden vanhemmilla halua oppia lisää säästämistä ja sijoittamisesta. Tutkimuksella pyrittiin tuomaan esiin, miten eri muuttujat vaikuttavat siihen, millaisia tarpeita ja haasteita lapsiperheillä on taloudellisen suunnittelun suhteen.

Tutkimus toteutettiin kvantitatiivisena, eli määrällisenä kyselytutkimuksena Microsoft Forms- alustalla. Kysely oli avoinna 11- 23.3.2025 välisen ajan ja siihen vastasi yhteensä 129 henkilöä. Kysely suunnattiin lapsiperheille, joissa oli alle 18- vuotiaita lapsia ja se jaettiin sosiaalisen median kanavissa. Kyselylomakkeessa oli yhteensä 20 kohtaa, joista suurin osa oli monivalintakysymyksiä ja yksi avoin kysymys. Useampaan monivalintakysymykseen sai jättää vapaan kommentin. Kysymykset käsittelivät vastaajien demografisia tietoja, taloudellista tilannetta, säästämistä, sijoittamista, sekä asenteita ja tietämystä näitä kohtaan. Opinnäytetyö koostuu johdannosta, teoriaosuudesta, tutkimuksen menetelmistä, tutkimuksen tuloksista, sekä pohdinnasta.

Tutkimuksen perusteella voitiin todeta, että koulutus, tulotaso ja siviilisäätö vaikuttivat merkittävästi lapsiperheiden mahdollisuuksiin säästää ja sijoittaa. Vaikka suurin osa vastaajista koki säästämisen tärkeäksi, todellinen säästö- ja sijoituskyky jakautui melko epätasaisesti. Tiedon ja neuvonnan tarve korostuu erityisesti niillä, joilla tulot olivat pienemmät ja kokemusta sijoittamisesta vähemmän. Tuloksista voitiin todeta, että kiinnostusta säästämiseen ja sijoittamiseen on runsaasti, mutta mahdollisuudet vaihtelevat merkittävästi perheen tulojen, koulutustason ja elämäntilanteen mukaan. Taloudellista suunnittelua voitaisiin tukea tehokkaasti tarjoamalla kohdennettua talousneuvontaa eri elämäntilanteissa oleville lapsiperheille.

Asiasanat: säästäminen, sijoittaminen, lapsiperheet

ABSTRACT

Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampere University of Applied Sciences
Degree Programme in Business Administration
Financial Administration

PUULA, HANNA-MARI:
Saving and Investing in Households with Children

Bachelor's thesis 55 pages, appendices 6 pages
May 2025

This thesis examined the interest, resources and knowledge that families with children possess regarding saving and investing. The study explored how background factors such as education, income level, marital status and employment influence the families' financial capabilities. It also investigated parents' willingness to learn more about saving and investing, aiming to understand the financial planning needs and challenges faced by the families.

The research was conducted as a quantitative survey using Microsoft Forms between March 11 and March 23, 2025, and received 129 responses. The target group included families with children under 18. The 20- question survey collected data on demographics, financial situation, saving and investment behaviors and related attitudes and knowledge.

The results show that education, income, and marital status significantly affect families' ability to save and invest. While most respondents considered saving important, actual saving and investing practices varied. Interest in financial topics was high, particularly among those with lower income and less experience. However, their opportunities to act were limited. The findings suggest that tailored financial counseling could improve support for families in differing life situations.

Key words: saving, investing, families with children

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	5
2	PERHEIDEN TALOUS.....	7
	2.1 Lapsiperheet Suomessa	7
	2.2 Perhepolitiikka.....	8
	2.3 Lapsiperheiden tuet.....	9
	2.4 Lapsen saamisen vaikutus tuloihin.....	11
	2.5 Lapsiperheiden sosioekonominen tilanne	11
	2.6 Lapsiperheet sijoittajina.....	12
3	SÄÄSTÄMINEN	14
	3.1 Säästämisen hyödyt.....	14
	3.2 Taloudellinen tilanne	15
	3.3 Suomalaiset säästäjinä	16
	3.4 Korkoa korolle	16
	3.5 Säästämisaste.....	17
4	SIJOITTAMINEN.....	18
	4.1 Asenteet sijoittamista kohtaan	18
	4.2 Velkakirjat	19
	4.3 Kiinteistösijoittaminen.....	20
	4.4 Osakesijoittaminen.....	21
	4.5 Rahastot.....	21
	4.5.1 Osakerahasto	22
	4.5.2 Korkorahasto	23
	4.5.3 Yhdistelmärahasto.....	23
	4.6 Riskit	24
5	TUTKIMUSMENETELMÄT JA TULOKSET	25
	5.1 Tutkimusmenetelmät.....	25
	5.2 Toteutus	25
	5.3 Tulokset	26
6	POHDINTA	44
	LÄHTEET	46
	LIITTEET	51
	Liite 1. Kyselylomake lapsiperheiden säästämisestä ja sijoittamisesta	51

1 JOHDANTO

Lapsiperheiden taloudellinen hyvinvointi on noussut yhä ajankohtaiseksi aiheeksi vuosien taloudellisten epävarmuuksien, kuten inflaatioon, korkotason vaihteluiden ja elinkustannuksien nousun myötä. Näillä muutoksilla on ollut suora vaikutus perheiden arkeen ja taloudenhallintaan, mikä heijastuu myös lasten tulevaisuuden turvaamiseen. Erityisesti pienituloisiin perheisiin kohdistuneet julkisen tuen leikkaukset ovat vaikeuttaneet toimeentuloa, mikä tekee säästämisen ja sijoittamisen haasteelliseksi. Tämän opinnäytetyön aiheena on lapsiperheiden säästäminen ja sijoittaminen.

Tavoitteena on selvittää, minkälainen on lapsiperheiden taloudellinen tilanne, millaisia mahdollisuuksia perheillä on varautua tulevaisuuteen, millaista talousosaamista heillä on ja minkälaisia asenteita liittyy sijoittamiseen ja säästämiseen. Samalla tarkastellaan, missä määrin lapsiperheet ovat halukkaita ottamaan taloudellisia riskejä, sekä millaiset säästämisen tai sijoittamisen muodot ovat yleisimpiä. Opinnäytetyö koostuu teoriaosuudesta ja määrällisestä kyselytutkimuksesta. Kysely toteutettiin Microsoft Forms- alustalla ja se julkaistiin lapsiperheille suunnatuissa ryhmissä sosiaalisen median eri kanavissa. Vastauksia kyselyyn tuli yhteensä 129. Teoriaosuudessa käsitellään säästämisen ja sijoittamisen keskeisiä käsitteitä, sekä suomalaisten talouskäyttäytymisen piirteitä. Kyselytutkimuksen avulla kartoitetaan paitsi perheiden säästämiskohteita ja motiiveja, myös tietämystä ja suhtautumista taloudelliseen varautumiseen.

Tavoitteena oli myös selvittää, onko lapsiperheillä tarvetta neuvontapalvelulle sijoittamisen ja säästämisen suhteen. Lapsiperheellä tarkoitetaan tutkimuksessa perhettä, jossa on vähintään yksi alle 18- vuotias lapsi. Säästäminen ymmärretään rahojen varaamisena tulevaa käyttöä varten, kun taas sijoittaminen viittaa varojen ohjaamista tuottoa tavoitteleviin kohteisiin, kuten osakkeisiin tai rahastoihin, tietoisena niihin liittyvistä riskeistä. Aihe valikoitui henkilökohtaisesta kiinnostuksesta talousasioihin, erityisesti säästämiseen ja sijoittamiseen liittyen, sekä halusta selvittää lapsiperheiden taloudellista varautumista. Tavoitteena on

paitsi lisätä ymmärrystä lapsiperheiden taloushallinnan nykytilasta, myös tuottaa suosituksia perheille ja talousneuvontaa tarjoaville toimijoille.

2 PERHEIDEN TALOUS

Ensi- ja turvakotien liiton (2024) teettämän kyselyn mukaan perheistä jopa kolme neljästä kokee huolta ja stressiä rahasta ja sen riittävyttä arjen menoihin. Tulosten valossa osa lapsiperheistä kamppailee taloudellisten haasteiden kanssa ja sosiaaliturvan leikkaukset, sekä elinkustannuksien nousu ovat pahentaneet taloudellista ahdinkoa entisestään. Taloudelliset vaikeudet ovat kyselyn mukaan näkyneet lapsiperheiden arjessa ristiriitoina ja perheenjäsenten välien kiristymisenä. (Jokaisen numeron takana 2024.)

2.1 Lapsiperheet Suomessa

Lapsiperheiden määrä on vuosikymmenien saatossa laskenut. Lapsiperheeksi määritellään perhe, jossa on ainakin yksi alle 18- vuotias lapsi. (Syntyvyys laski tilastohistorian matalimmalle 2024.) Suomessa syntyvyys on vähentynyt poikkeuksellisen nopeasti 2010- luvulta lähtien, mikä on johtanut pienempiin perhekokoihin ja kasvavaan lapsettomien osuuteen väestössä. Väestöennusteiden mukaan kokonaisväkiluku saattaa alkaa laskea 2030- luvulla, ellei nettomaahanmuutto merkittävästi lisääny. (Syntyvyys n.d.) Syntyvyyden lasku ei vaikuta olevan ohimenevä ilmiö, vaan tämänhetkiset hedelmällisessä iässä olevat suomalaiset tulevat todennäköisesti saamaan vähemmän lapsia kuin aiemmat sukupolvet. Lapsiluvun pienenemiseen vaikuttaa osaltaan muuttuneet arvot ja toiveet- kaikki eivät enää tavoittele suurta perhettä tai halua lapsia lainkaan. (Sorsa, Lehtonen & Rotkirch 2023.)

Vuonna 2022 syntyneiden määrä oli 44 951 ja vuonna 2023 määrä laski 43 383 lapseen. Myös kokonaishedelmällisyysluku laski vuoden 2022 1,32 luvusta vuoden 2023 1,26 lukuun. (Syntyvyys laski tilastohistorian matalimmalle tasolle 2024.) Vuoden 2022 lopussa alle 18- vuotiaita oli 1 026 192, joista lapsiperheiden osuus oli 552 034. Keskimääräinen lapsiluku oli 1,82. Kunnittain lapsiperheiden määrät vaihtelevat aina Uudenmaan suurimmasta 48 % osuudesta Etelä- Savon 30 prosenttiin. Jokaisessa maakunnassa laskua on tullut viimeisen kymmenen vuoden aikana. Vuoteen 2012 verrattuna alle 3-vuotiaiden määrä lapsiperheissä

oli laskenut noin viidenneksen. Suuremmalla aikavälillä tarkastellessa muutos on ollut kuitenkin selvempi, kun vuonna 1992 kaikista perheistä lapsiperheitä oli 47 %, mikä on yhdeksän prosenttiyksikköä enemmän kuin vuonna 2022. (Pietiläinen & Wallenius 2024.)

2.2 Perhepolitiikka

Perhepolitiikalla pyritään luomaan jokaiselle perheille hyvät edellytykset perheen perustamiseen, sekä taata lapsille mahdollisimman turvallinen kasvuympäristö. Suomessa perheitä tuetaan muun muassa taloudellisesti, palveluiden ja perhevapaiden avulla. Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö on vastuussa linjauksista perhepolitiikassa ja kunnat hoitavat palveluiden järjestämisestä perheille. (Lapsi- ja perhepolitiikka Suomessa 2013.)

Aikaisemmin käytössä olleet äitiys- ja isyysrahat jäivät historiaan vuonna 2022, kun perhevapaat uudistettiin, tarkoituksena oli jakaa vapaat tasaisemmin vanhempien kesken. Ennen uudistusta vanhempainpäivärahopäiviä oli yhteensä 317 päivää, joista 105 päivää oli äideille ja isille maksimissaan 54. Vanhemmat saivat jakaa loput 158 haluamallaan tavalla, mutta tästä huolimatta äidit käyttivät 90 % kaikista vanhempainrahopäivistä. Uudistuksessa päiviä oli yhteensä 360 ja kumpikin vanhempi sai 160 päivää, joista 0–63 päivää voi luovuttaa toisella vanhemmalle. Raskausrahaa saa raskaana oleva 40 päivää turvaamaan loppuraskautta (Juntunen 2023). Jos kuitenkin toinen vanhempi ei pysty pitämään kaikkia 160 vanhempainrahopäiviään, ei niitä kaikkia voi luovuttaa toiselle osapuolelle, jolloin ne jäävät käyttämättä.

Vuonna 2024 etuuksiin tuli muutoksia, jotka vaikuttivat monien lapsiperheiden arkeen. Lapsiperheille koskevia muutoksia olivat leikkaukset työttömyysturvaan ja asumistukeen. Vanhempainpäiväraha ja erityishoitorahan vähimmäismäärä taas pysyi ennallaan, eli 31,99 e/pvä. Korotusta sen sijaan tuli monilapsisille perheille lapsilisään niin, että perheen neljännestä lapsesta etuus nousee 10 eurolla 173,24 euroon kuukaudessa. Lapsilisän määrä kasvaa myös seuraavista lapsista 10 eurolla, joka on tällöin 192,69 euroa kuukaudessa. Alle 3- vuotiaan lapsen lapsilisään tuli korotusta 26 eurolla kuukaudessa.

Yksinhuoltajakorotuksen määrä kasvoi 5 eurolla ja elinkustannusindeksin mukaan elatustukeen ja elatusapuun lisäystä tuli 4,48 %. Elatusapuvelan maksuvapautuksen tulorajoihin tuli myös muutoksia. Maksuvapautuksen voi saada elatusvelvollinen, jonka tulot ovat enintään 1 324,57e/kk. (Muutoksia Kelan etuuksiin 2023.)

2.3 Lapsiperheiden tuet

Perhe- etuuksien tarkoituksena on turvata lapsen, sekä hänen huoltajiensa toimeentuloa. Etuuksien lainsäädännöstä vastaa sosiaali- ja terveysministeriö ja etuuksien hakeminen tapahtuu Kelan kautta. Etuuksiin kuuluvat mm. Äitiysavustus, perhevapaalta maksettavat etuudet, raskausraha, vanhempainraha, kotihoidon tuki, lapsilisä ja elatustuki. (Perhe-etuudet 2023.) Lapsiperheen tukia voi saada Suomessa vakinaisesti asuva. Vanhempainpäivärahaan sisältyy raskausraha, erityisraskausraha, sekä vanhempainraha. Lapsilisään on mahdollista saada yksinhuoltajakorotus. Lastenhoidon tukiin kuuluvat kotihoidon tuki, yksityisen hoidon tuki, joustava hoitoraha, sekä osittainen hoitoraha. Lapsiperheiden on myös mahdollista saada muita tukia, kuten asumisen-, opiskelijan-, asevelvollisen-, työttömyys ja sairastamiseen liittyviä tukia. (Lapsiperheiden tuet 2025.)

Raskausrahan saa raskaana oleva henkilö, joka voi jäädä raskausvapaille aikaisintaan 30 arkipäivää, eli noin viisi viikkoa ennen laskettua syntymäaika. Raskausvapaalla Kela maksaa raskausrahaa 40 arkipäivältä, eli noin 6,5 viikolta. Raskausrahaa voi hakea, kun raskaus on kestänyt 154 päivää, eli 22 viikkoa. (Lapsiperheiden tuet 2025) Jos palkkatulot ylittävät vuodessa 20 000 euroa, raskausraha on 54,63e/arkipäivä. Palkkatulojen ollessa 30 000 euroa raskausrahaa maksetaan 81,95e/arkipäivä ja 40 000 euron palkkatuloilla 109,26e/arkipäivä. Tulojen ollessa yli 50 000e tuen määrä on 136, 58e/arkipäivä. Jos tuloja ei ole tai tulot ovat enintään 10 664 euroa vuodessa, maksetaan vähimmäispäivärahaa, joka on 31,99 e/päivä. Raskausraha maksetaan arkipäiviltä maanantaista lauantaihin, jollei pyhäpäivä osu näillä päivilä. (Raskausaikana n.d) Erityisraskausrahaa maksetaan, jos työpaikalla altistuu säteilylle, kemiallisille aineille tai tarttuville taudeille (Lapsiperheiden tuet 2025).

Vanhempainvapaan voi aloittaa, kun lapsi on syntynyt ja kumpi tahansa vanhemmista voi jäädä vanhempainvapaalle. Vanhempainvapaa kestää 320 arkipäivää, josta kumpikin vanhempi saa 160 arkipäivää. Omasta 160 arkipäivän osuudestaan saa luovuttaa toiselle vanhemmalle enintään 63 arkipäivää. Vanhempainrahan määräytyy vuositulojen perusteella. Jos tulot ovat 20 000 € vuodessa, vanhempainraha on 42,66 e/arkipäivä, jos vuositulot ovat 30 000 € maksetaan vanhempainrahaa 63,99 e/arkipäivä. Palkkatulojen ollessa 40 000 € vuodessa, maksetaan vanhempainrahaa 85,33e/arkipäivä ja 50 000 € vuosituloilla 105,65 €/arkipäivä. (Vanhempainvapaalla n.d.)

Vanhempainpäiväraha on mahdollista käyttää joustavasti, joko lyhyissä pätkissä tai pidempänä jakson, mutta se tulee käyttää lapsen 2- vuotissyntymäpäivään mennessä. Vanhempainpäivärahaa on myös mahdollista hakea osittaisena tilanteessa, jossa tehdään töitä osa-aikaisesti. Päivittäinen työaika saa tässä tapauksessa olla enintään 5 tuntia päivässä. Osittaisella vanhempainvapaalla yhden päivän aikana kuluu vain puolikas vanhempainrahapäivä. Vanhemmilla on yhdessä pidettäviä päiviä yhteensä 18 päivää. Raskaus- ja vanhempainrahaa voi saada samanaikaisesti toisen lapsen hoitoon osallistuvan henkilön kanssa. (Vanhempainvapaalla n.d.)

Kotihoidon tuki koostuu hoitorahasta, sekä hoitolisästä. Kotihoidon tukea on mahdollista saada lapsen oma vanhempi, vanhemman puoliso tai joku muu lapsen huoltaja. Lapsen tulee olla yli 6 kuukautta ja alle 3- vuotias. Lasta tulee hoitaa itse tai sovitusti jonkun toisen henkilön kanssa. Kotihoidon tuki päättyy, kun lapsi täyttää kolme vuotta tai aloittaa kunnallisen varhaiskasvatuksen. Hoitorahan määrä yhdestä alle 3- vuotiaasta lapsesta on 377,68 euroa kuukaudessa ja jokaisesta muusta perheen alle 3- vuotiaasta lapsesta 113,07 euroa kuukaudessa. Hoitolisää maksetaan ainoastaan yhdestä lapsesta enimmillään 202,12 e/kk. Hoitolisän määrään vaikuttaa perheen koko, sekä bruttotulot. Perheen tuloihin lasketaan myös lapsen tulot, jos heistä maksetaan kotihoidon tukea tai yksityisen hoidon tukea. (Kotihoidon tuki n.d.)

Suomessa Kela maksaa alle 17- vuotiaasta lapsesta lapsilisää. Lapsilisää voi saada, jos lapsi on alle 17- vuotias, olet lapsen vanhempi, tai huoltaja ja lapsi

asuu vakituisesti Suomessa. Lapsilisää aletaan maksaa lapsen syntymää seuraavan kuukauden alusta. Jos lapsen vanhemmat eivät asu yhdessä, voivat vanhemmat keskenään sopia kummalle maksu maksetaan, jos asiasta ei päästä sopuun, viime kädessä lapsilisä maksetaan vanhemmalle, jonka luona lapsi asuu virallisesti. Lapsilisän määrä nousee lapsiluvun mukana; Ensimmäisestä lapsesta maksetaan 94,88 euroa, toisesta 104,84 euroa/kk, kolmannesta 133,79e/kk, neljännessä 173,24e/kk, viidennestä ja jokaisesta seuraavasta lapsesta 192,69 e/kk. Alle 3- vuotiaasta maksetaan lapsilisää korotettuna 26 eurolla kuukaudessa. (Lapsilisä n.d.)

2.4 Lapsen saamisen vaikutus tuloihin

Kilpailu työmarkkinoilla tänä päivänä on kovaa ja moni nainen kokee, että lapsen saaminen heikentää mahdollisuuksia työmarkkinoilla. Naisten vastuulliset työtehtävät ja halu kehittyä uralla ovat osakseen vaikuttaneet siihen, että lasten saantia joko siirretään, tai halutaan panostaa mieluummin työelämään. Itsessään lapsen saaminen on suuri tulonmenetyks vanhemmille, se vaikuttaa varsinkin äitien tuloihin jopa kolminkertaisesti. Sillä on vaikutusta nykyiseen, sekä tulevaisuudessa saatavaan palkkaan ja se pienentää eläkettä. (Thuren 2020.) Danske Bankin (2022) tutkimuksen mukaan jopa joka kolmas nainen tuntee puolisoilla olevan taloudellisesti parempi asema ja joka neljäs kokee, ettei tasa-arvo parisuhteissa taloudellisesti toteudu. Epätasa-arvo naisilla korostuu etenkin lapsiperhevaiheessa. Tiedon puute ja puhumattomuus perheen sisäisistä raha-asioista luo taloudellista epävarmuutta. On hyvä olla perillä kaikista perheen kuluista ja menoista, sekä puhua avoimesti kuinka perhevapaiden aiheuttamat tuloerot voidaan tasata. (Joka kolmas perheellinen 2022.)

2.5 Lapsiperheiden sosioekonominen tilanne

Lapsia koskettava köyhyys on tunnistettu keskeiseksi indikaattoriksi, joka vaikuttaa sekä yhteiskunnallisiin olosuhteisiin, että lasten hyvinvointiin, mutta sen vaikutukset ulottuvat paljon pidemmälle. Köyhyys perheissä ja alhaisemmat tulot voivat olla osasyynä lasten heikompaan kehitykseen, erityisesti kognitiivisen

kehityksen ja heikompaan koulusuoriutumisen osalta. Köyhyys vaikuttaa lapsiin useiden tekijöiden kautta, kuten perheen kokeman stressin, vanhempien kyvyttömyys tarjota kehitystä tukevaa hoivaa, liian vähäiset virikkeet, sekä kaoottinen elinympäristö, jolle lapset altistuvat. Varhaisilla ja pitkään kestäväällä köyhyyskokemuksella on myös katsottu olevan vaikutusta lasten heikompaan kehitykseen. (Jussila 2024.)

Lapsiperheköyhyys- raportin (2022) mukaan lähes 12 % eli noin 119 000 lasta varttui pienituloisessa perheessä, joissa talouden tulot olivat alle 60 % maan keskimääräisistä tuloista. Vuonna 2022 toimeentulotukea sai noin 9 % kaikista lapsiperheistä ja pitkäkestoista, eli yli kuusi kuukautta kestäväää tukea sai 3 %. Köyhyys maantieteellisesti on jakautunut Suomessa niin, että pienituloisuusaste on korkeinta Pohjois-Karjalassa ja Pohjois-Pohjanmaalla. Matalinta pienituloisuusaste on ollut Uudellamaalla ja Pohjanmaalla, kuitenkin Uudellamaalla toimeentulotukea saavien osuus oli korkein. Alueellisten erojen arvellaan liittyvän alueiden työllisyystilanteeseen, sekä ehkäisykeinoista köyhyyttä vastaan. Lapsiperheiden köyhyyden ilmiön taustalla on pitkittyntä huono-osaisuutta, perheen sisäisiä vaikeuksia, kuten erotilanteet, sairastumiset ja taloudelliset vaikeudet huonon työtilanteen takia. (Jussila 2024.)

2.6 Lapsiperheet sijoittajina

Lapsiperheille on karttunut varallisuutta keskimääräisesti enemmän, kuin kotitalouksilla yleensä. Iän myötä varallisuutta karttuu enemmän ja lapsiperheillä varallisuus näkyy yleisemmin omistusasunnon tai vapaa-ajan asunnon kautta. Kuitenkin likvidiä varallisuutta perheillä on vähemmän ja perheet kuluttavat vuodessa enemmän rahaa asumiseen, kuin lapsettomat pariskunnat. Lapsettomat pariskunnat pystyvät taas paremmin varautumaan yllättäviin menoihin ja kriisitilanteisiin. (Junes 2022.) Enenevässä määrin on alkanut näkymään perheiden kiinnostus säästää ja sijoittaa rahoja lapsilleen, myös pankit ovat tehneet tästä helpompaa vanhemmille ja markkinointia on tehostettu kohdennetusti. Useamman pankin sivustoilla on kattava tietopankki lapselle säästämistä ja erilaisista sijoittamisen kohteista. Kuitenkaan dataa lapsiperheiden kiinnostuksesta ja resursseista sijoittamista kohtaan ei juurikaan

löydy ja onkin mielenkiintoista nähdä kuinka Suomalaiset perheet säästävät ja sijoittavat.

Danske Bankin (2024) tutkimuksen mukaan alle puolet suomalaisista (49 %) säästää tai sijoittaa lapsilleen, kun taas enemmistö (51 %) ei säästänyt tai sijoittanut. Tilanne ei ole merkittävästi muuttunut vuodesta 2019, jolloin 46 prosenttia ilmoitti säästävänsä tai sijoittavansa lapsilleen. Yleisimpänä esteenä säästämislle oli ylimääräisen rahan puute, erityisesti naisvastaajien keskuudessa. Lisäksi noin viidennes, eli 21 % kokee säästämisen tai sijoittamisen tarpeettomaksi ja 7 % ei ole ajatellut asiaa lainkaan. Suosituimmat säästämisen muodot lapsille ovat säästötili (21 %), rahastot (12 %) ja säästöpossu (9 %), joka ohittaa suosiossaan esimerkiksi osakkeet ja ETF:t (6 %). (Joka toinen vanhempi ei säästä 2024.)

Osuuspankin asiakasdatan (2024) mukaan alaikäiselle lapselle rahastoja ostetaan selkeästi useimmin. Osuuspankillla suosituimmat rahastot ovat olleet OP-Maailma Indeksi, OP- Amerikka Indeksi ja OP- Pohjoismaat indeksi, joilla on eniten 0–17- vuotiaita asiakkaita. Moni myös valitsee vastuulliset teemarahastot, kuten OP- ilmaston, jotka ottavat huomioon ympäristön, sosiaalisenvastuun ja hyvän hallintotavan sijoitustoiminnassa. Monet sijoittajat käyttävät ajallista hajautusta ja erityisesti kuukausisäästäminen lapselle rahastoihin on kasvattanut suosiotaan. Alaikäisten ikäryhmässä säännöllinen rahastosijoittaminen oli kasvanut vuoden 2024 tammi- marraskuussa noin 18 % vuoden 2023 samaan ajankohtaan. Keskimääräinen säästettävä summa lapselle säännöllisen rahastosijoittamisen kautta on noin 60 euroa kuukaudessa. Valtaosa suosituimmista kohteista sijoittaa lapselle ovat rahastoja, mutta 20 suosituimman sijoituskohteen joukkoon on mahtunut myös kaksi osaketta: Nordea ja Neste. Osakkeisiin sijoittaminen on ollut nousussa viimeisen vuoden aikana. (Hemmilä 2024.)

3 SÄÄSTÄMINEN

Suomalaiset kotitaloudet ovat viime vuosikymmeninä velkaantuneet yhä enemmän suhteessa tuloihinsa, ja säästämisaste on usein ollut negatiivinen. Taantumien aikana säästäminen kuitenkin yleensä lisääntyy ja velkaantuminen vähenee. Vaikka velkaa on kertynyt, kotitalouksien rahoitusvarallisuus on kasvanut nopeammin kuin velat, mikä on vahvistanut kotitalouksien taloudellista asemaa. (Nyholm & Silvo 2022.) Talouden ailahtelut ja hintojen nousu ovat osaksi vaikuttaneet talouksien säästämiseen. Säästöllä tarkoitetaan kuluttajalla olevien tulojen ja kulutuksen erotukseksi, se osa säästetään, jota ei käytetä palveluiden tai tavaroiden ostamiseen. Säästäminen yleisesti on talouksissa rahan sivuun laittamista myöhempää käyttöä varten. (Säästö n.d) Taloudellisella puskurilla tarkoitetaan säästöjä, jotka auttavat arjen yllättävissä tilanteissa. Kotitalouksilla suositeltu puskurin määrä vaihtelee, mutta suositellaan, että säästössä olisi vähintään 3–6 kuukauden kiinteitä kuluja vastaava summa. Kolmihenkisellä perheellä sopiva määrä puskuriksi olisi noin 6000–12 000 euroa. (Taloudellinen puskurit 2023.)

3.1 Säästämisen hyödyt

Säästäminen luo taloudellista turvaa arjessa yllättävien menojen kohdatessa, kun taloudellinen puskurit on kohdillaan, voi energian suunnata vapaammin arjen askareisiin ja läsnäoloon läheisten kanssa. Talouden ollessa tasapainossa voidaan välttää talouden haasteiden tuomasta ylimääräisestä stressistä, joka vaikuttaa myös perheisiin. Nämä seikat vaikuttavat arjessa jaksamiseen, voimavaroihin omassa työssä ja omasta hyvinvoinnista huolehtimisessa. Jopa lähes kolmannes suomalaisista kokee säästämisbarometrin (2023) mukaan, että on vaikeaa vaikuttaa omaan taloudelliseen asemaansa. (Miksi säästäminen kannattaa n.d.)

Säästäminen lisää taloudellista hyvinvointia, joka heijastuu myös yhteiskuntatasolle. Hyvä taloudenhallinta auttaa pääsemään jaloilleen vaikeidenkin taloudellisten tilanteiden jälkeen. Säästäminen tukee yhteiskunnan

taloudellista vakautta, sillä tasapaino säästämisen ja kuluttamisen välillä on elintärkeä talouden terveelle toiminnalle. Säästämällä ihmiset voivat käyttää rahaa palveluihin ja tuotteisiin, sekä pankit voivat käyttää talletettuja rahoja lainojen tarjoamiseen niin yksityishenkilöille kuin yrityksillekin. Tämä edistää talouskasvua, luo työpaikkoja ja tukee rahoitusmarkkinoiden vakautta, vähentäen rahoituskriisien riskiä ja pitäen korot kohtuullisina. (Miksi säästäminen kannattaa n.d.)

3.2 Taloudellinen tilanne

Vuonna 2024 alkanut globaali talouskasvu jatkuu yhä positiivisena vuonna 2025. Inflaation rauhoittuminen vuonna 2024 johti myös siihen, että keskuspankit alkoivat vähitellen laskea ohjaukorkoja. Sekä Euroopan, että Yhdysvaltojen keskuspankit ovat laskeneet ohjaukorkoa prosenttiyksikön verran koko vuoden 2024 aikana. Yhdysvalloissa talous kasvoi vahvasti, joka piti inflaation korkeana erityisesti palvelualoilla, mutta Euroopassa inflaatiopaineet helpottivat selvästi vaimeamman talouskasvun myötä. Euroopassa positiivinen talouskasvu oli suurimmaksi osaksi palvelusektorin ansiota, kasvun jäädessä tästä huolimatta melko vaimeaksi. Kiinan rooli eurooppalaisen vientiteollisuuden ja talouskasvun moottorina heikkeni, josta erityisesti Pohjoisen Euroopan vientivetoiset taloudet kärsivät. Eteläisessä Euroopassa sen sijaan talouden kasvu oli vahvempaa. (Vatanen 2025.)

Suomessa talouden elpyminen taantumasta etenee hitaasti. Suomen Pankin syyskuussa 2024 annetun väliennusteen mukaan bruttokansantuote jatkaa supistumista vielä vuonna 2024. Vuonna 2025 BKT odotetaan olevan 1,1 % ja vuoteen 2026 kasvua tulisi lisää, nousten 1,8 prosenttiin. Heikko suhdanne on näkynyt myös työmarkkinoilla työttömyysasteen nousemisena. Työttömyysaste kohosi 8,3 prosenttiin vuonna 2024 ja vuonna 2025 sen odotetaan hiljalleen laskevan. Taloudellisen epävarmuuden toivotaan hälvenevän vähitellen ja talouden elpymisen nopeutuvan tätä kautta. Yritysten ja kotitalouksien luottamuksen parantuessa kulutus lisääntyisi ja asuntoinvestointeja tehtäisiin enemmän, joka puolestaan elvyttäisi rakennusalaan. (Talouden toipuminen on tahmeaa 2024.)

3.3 Suomalaiset säästäjinä

Jopa kolmannes suomalaisista kertoi Danske Bankin (2024) järjestämässä kyselyssä elävänsä ilman säästöpuskuria. Taloudellinen puskurit tulisi olla noin neljän kuukauden menoja vastaava summa, eli noin 8000 euroa mediaanituloilla. Noin kolmanneksella suomalaisista oli kyselyn mukaan alle 1000 euroa säästöissä tai sijoituksissa. Tyypillisin suomalaisten säästämä tai sijoittama summa on 100–199 euroa kuukaudessa. 33 % vastaajista kertoi säästäneensä viimeisen puolen vuoden aikana säästötilille ja 27 % rahastoihin. Suomalaisista 35 % ei säästä tai sijoita lainkaan ja 12 % ei osannut sanoa kuinka paljon säästää kuukaudessa. Pienituloisilla keskimääräinen säästösumma on alle 25 euroa kuukaudessa ja jopa joka toinen sanoi, ettei säästä tai sijoita ollenkaan. Yleisin syy jättää säästämättä tai sijoittamatta on rahanpuute, jonka vastasi 63 % vastaajista. Toiseksi eniten, 19 % vastaajista piti taitojen puutetta syynä jättää sijoittamatta. (Taloudellinen mielenrauha 2024.)

3.4 Korkoa korolle

Korkoa korolle- ilmiö tarkoittaa sitä, kuinka säästämisessä ja sijoittamisessa tulleet tuotot kasvavat, kun laitetusta sijoituksesta saadut tuotot alkavat kerryttää korkoa tai tuottoa. Mitä pidemmälle aikavälille sijoituksen antaa kasvaa, sitä enemmän pääoma voi kasvaa korkoa korolle- ilmiön avulla. Tärkeää on siis ymmärtää, että alkuperäisen sijoituksen lisäksi sen tuottamat tuotot kasvavat korkoa. Ilmiön avulla voidaan havainnoida, kuinka jo pienilläkin säästöillä voi ajan mittaan saada suuriakin voittoja. (Salenius 2023.)

Pitkällä aikavälillä sijoitettu summa kasvaa säännöllisesti, jolloin sen kerryttämät korot kasvavat. Tämän takia olisikin hyvä säilyttää säästöissä olevat rahat korollisella säästötilillä, tai vaikka rahastoissa. Esimerkkinä osakerahasto, jonka vuotuinen tuotto on odotetusti 7 % kulujen jälkeen, esimerkissä rahastoon sijoitetaan 1000 euroa. Ensimmäisenä vuonna 7 % tuotto- odotuksella tuotto euroina on 70 euroa ja toisena vuonna 74,9 euroa. Kolmantena vuonna 80, 143,

neljäntenä 85, 747 euroa ja viidentenä vuonna 91,756 euroa. Voidaan siis todeta, että nousua on vuosi vuodelta enemmän, kun korkoa korolle- ilmiö toteutuu. Kolmenkymmenen vuoden aikajanelalla summa kasvaa yli 7000 euron suuruiseksi. On kuitenkin otettava huomioon, että sijoitusten arvo voi nousta, tai laskea, mutta historiallisesti osakemarkkinat kasvavat keskimäärin 7 % vuosittain. (Salenius 2023.)

3.5 Säästämisaste

Tyypillisesti säästämisaste pienenee, kun tulevaisuuden näkymät paranevat kotitalouksissa. Epävarmassa taloudellisessa tilanteessa ja työttömyyden uhatessa säästämisaste nousee. Viimeisien vuosien aikana kotitalouksissa ostovoima on ollut koetuksella kiihtyneen inflaation ja nopeasti nousseiden korkojen takia. Tyypillisesti korkojen noustessa säästämisaste pienenee. (Koistinen 2023.)

Säästämisaste kuvaa kotitalouksien säästämisen suhdetta niiden käytettävissä olevaan tuloon. Vuonna 2024 kotitalouksien säästämisaste oli positiivinen heinäsyyskuussa, jolloin kasvua tuli puolitoista prosenttiyksikköä edelliseen neljännekseen verrattuna. Heinä- syyskuun säästämisaste oli 4,4 %. Kulutusmeno pysyi samana, kun taas tulot kasvoivat hieman edellisestä ja kotitalouden saivat säästöön hieman enemmän. Kausitasoitettussa investointiasteessa laskua tuli edellisestä vuosineljänneksestä, ollen 9,3 %. Investointiaste kuvaa kotitalouksien osuutta niiden käytettävissä oleviin tuloihin, yleisimpiä kotitalouksien investointeja ovat asuntoinvestoinnit. Tulojen hienoinen kasvu ja investointien pysyminen samalla tasolla aikaisempaan neljännekseen verrattuna sai investointiasteen laskemaan, mutta ei kuitenkaan merkittävästi. Jos verrataan vuoden 2023 vastaavaan neljännekseen, kotitalouksien käytettävissä olevat tulot kasvoivat vuonna 2024 0,6 miljardia euroa. Tärkeimmät tulonlähteet olivat palkat, yrittäjä- ja omaisuustulot, sekä sosiaalietuudet. Suurimmat menoerät koostuivat veroista ja sosiaaliturvamaksuista. (Kotitalouksien säästämisaste 2024.)

4 SIJOITTAMINEN

Sijoittaminen käytännössä tarkoittaa sitä, että hankitaan, omistetaan ja mahdollisesti myöhemmin myydään erilaisia rahoitusinstrumentteja, kuten osakkeita. Tavoitteena on saada sijoituksella tuottoa, mutta samalla on tärkeää ymmärtää, että sijoittamiseen liittyy aina riski. Kaikki sijoitukset eivät ole voitollisia ja tappiot ovat mahdollinen osa sijoittamista. Erityisesti aloittelevien sijoittajien kannattaa keskittyä maltillisiin ja vakaampiin kohteisiin sen sijaan, että havittelisi nopeita voittoja. Tässä osiossa käsitellään sijoittamisen eri muotoja ja siihen liittyviä asenteita. (Sijoittaminen n.d)

4.1 Asenteet sijoittamista kohtaan

Suomalaisten asenteissa sijoittamista kohtaan on näkyvässä selkeää muutosta, kun verrataan asenteisiin 20 vuotta takaperin. EVAN (2024) tutkimuksen mukaan noin 66 % piti osake- ja muuta sijoittamista hyvänä keinona lisätä yksityisten henkilöiden, kuin koko kansantalouden vaurautta, riskeistä huolimatta. Aktiivisimmat sijoittajat ovat työikäisiä 26–55- vuotiaita, joista yli puolet sijoittaa joko säännöllisesti tai satunnaisesti. Nuorista aikuisista 18–25- vuotiaista 44 prosenttia sijoittaa itse. Yli 56- vuotiaat ovat keskitason alapuolella sijoitusaktiivisuutta mitatessa 35–40 prosentilla. Vastauksia oli kaikkiaan 2 018, koko väestöstä tulosten virhemarginaali oli 2–3 % kumpaankin suuntaan. (Erkkilä 2025, Kujanpää 2025.)

Näkemyseroja oli kuitenkin edelleen nähtävissä sukupuolten välillä. Optimistisesti sijoittamisesta ajatteli miehistä 75 % ja naisista vain 56 %. Syitä sijoittamiselle rahastoihin ja osakkeisiin olivat puskurin kerryttäminen äkillisten menojen varalle, tulevaisuuden varalle säästäminen ja paremman tuoton kerryttäminen säästöille. Tutkimuksen mukaan 57 % suomalaisista omistaa osakkeita tai rahastoja ja 30 % ei ole ikinä sijoittanut. Pelko siitä, että menettää rahansa väärän sijoituskohteen takia ja kokemus siitä, ettei tiedä tarpeeksi sijoittamisesta tekevät sijoittamisen aloittamisesta vaikeaa. Osalla taas ei ole tarpeeksi ylimääräistä rahaa sijoittamista varten. Kuitenkin vain 15 %

vastanneista oli huonoja kokemuksia sijoittamisesta. (Erkkilä 2025, Kujanpää 2025.)

Positiivisessa asennemuutoksessa yksi merkittävä tekijä on se, että suurempi osuus väestöstä omistaa osakkeita ja sijoitusrahastoja verrattuna vuosituhannen alkuun. Sijoittamisen liittyvät ideologiset eroavuudet ovat myös tasoittumassa, sillä suomalaiset suhtautuvat nykyisin vähemmän kriittisesti pörssin rooliin yhteiskunnassa. Vaikka pörssiyhtiöt eivät vielä nauti luottamusta Suomessa, kansankapitalismin yleistyminen on varmasti auttanut vähentämään epäluuloja. Nykyään osakkeisiin ja rahastoihin sijoittamista pidetään järkevänä tapana varautua tulevaisuuteen, erityisesti nuoremmat sukupolvet kokevat, etteivät työpaikka ja eläke ole riittäviä tulevaisuuden turvia. Jos tilannetta tarkastellaan sosioekonomisen aseman kannalta, ylemmät toimihenkilöt ovat aktiivisimpia sijoittajia, joista aktiivisia sijoittajia on 56 %. Johtavassa asemassa olevat, sekä yrittäjät sijoittavat myös keskimääräistä useammin. Vain pieni osa työttömistä, eli 13 % omistaa osakkeita tai rahastoja ja jopa 71 prosentilla ei ole koskaan ollut minkäänlaisia sijoituksia. Miehillä sijoittaminen on myös yleisempää, sillä miehistä 56 % sijoittaa satunnaisesti tai säännöllisesti, kun naisten osuus on 42 %. (Kujanpää 2025.)

4.2 Velkakirjat

Joukkovelkakirja, eli bondi on esimerkiksi yritysten tai valtion liikkeelle laskema velkakirja. Joukkovelkakirjoihin voi sijoittaa alkuperäisessä liikkeellelaskussa, että myöhemmin jälkimarkkinoilla. Joukkovelkakirjat julkaistaan tietyllä nimellisarvolla ja sille usein maksetaan koko lainan ajan kiinteää vuotuista kuponkikorkoa. Joukkovelkakirjojen korkotasossa voi olla suuria eroja. Esimerkiksi Saksan valtio on tarjonnut sijoittajille matalaa korkoa, verrattuna maihin, joilla on heikompi luottokelpoisuus ja korkotaso huomattavasti korkeampi. Myös yrityslainoissa on suuria eroja lainojen riskien, sekä korkotasojen suhteen. Tyypillisesti Investment Grade luottokelpoisuuden yritykset ovat vähäriskisempiä ja maksavat pienempää korkoa, kuin isomman riskin yritykset, eli High Yield-yhtiöt. (Mikä on joukkovelkakirja 2020.)

Joukkovelkakirjat voivat olla pitkäaikaisia, jopa kymmeniä vuosia kestäviä sijoituksia. Niiden korko voi olla joko kiinteä, sidottu markkinakorkoihin tai inflaatioon. Markkinoilla on myös lainoja, joissa ei ole korkoja ja niiden tuottomahdollisuus perustuu osto- ja myyntihinnan väliseen eroon jälkimarkkinoilla. Jälkimarkkinoilla joukkolainojen hinnat voivat vaihdella riippuen yleisestä korkotasosta ja liikkeellelaskijan taloudellisesta tilanteesta. Jos korot nousevat, joukkolainan hinta yleensä laskee ja jos korot laskevat, hinta nousee, koska kuponkikorosta ollaan valmiita maksamaan enemmän korkotason takia. (Mikä on joukkovelkakirja 2020.)

4.3 Kiinteistösijoittaminen

Kiinteistösijoittaminen on kiinteistöjen omistamista, jossa taloudellista hyötyä tavoitellaan vuokratuotoilla. Kiinteistösijoittaminen tarjoaa sijoittajille hajautusta osakesijoittamisen rinnalle. Kiinteistöihin sijoittavalla henkilöllä tulee olla jonkin verran riskinsietokykyä. On myös hyvä muistaa, ettei kiinteistösijoittaminen ole nopea voittoa tavoittelevalle sijoittajalle hyvä vaihtoehto. Yksityishenkilöt voivat kolmella eri tavalla omistaa kiinteistöjä. Kaikista tutuin tapa on sijoittaa suoraan asuntoihin suora asuntoihin sijoittaminen ja toimia itse vuokranantajana kiinteistössään. Suora sijoittaminen vaatii suurempaa pääomaa, sekä sijoittaja on itse vastuussa kiinteistön hankinnoista, remontista, vuokralaisten etsimisestä ja niin edelleen. (Kiinteistösijoittaminen 2021.)

Yksi tapa sijoittaa kiinteistöihin on ostaa pörssiyhtiön osakkeita, joka sijoittaa kiinteistöihin. Tällöin sijoittaja ei omista kiinteistöjä suoraan, vaan on osakkaana yhtiössä, joka hallinnoi ja ylläpitää kiinteistösijoituksia. Pääomaa ei tarvita välttämättä suuria määriä, sillä osakkeita voi hankkia pienelläkin summalla. Kolmantena vaihtoehtona on kiinteistörahasto, johon sijoitetaan rahaston osuuden kautta. Myös tämä vaihtoehto vaatii vain maltillisen alkupääoman ja rahaston hallinnoijat vastaavat kiinteistöihin liittyvistä käytännön asioista. (Kiinteistösijoittaminen 2021)

4.4 Osakesijoittaminen

Osakesijoittamisessa sijoittaja omistaa osuuden yrityksestä suhteessa omaan osakeomistukseensa. Osakkeella tarkoitetaan palaa yrityksestä, jos sijoittaja omistaa yrityksen kymmenen miljoonan osakkeesta tuhat, on hänen omistuksensa näin ollen 1/10000, eli 0,1 promillea. Pörssissä käydään kauppaa pörssiosakkeilla, eli pörssiin listattujen yritysten osakkeilla. Yleisesti rahat pörssikaupassa liikkuvat sijoittajien kesken, mutta listautumisen tai erillisessä osakeannissa yritys voi kerätä rahoitusta niin, että sijoittaja ostaa yritykseltä uusia osakkeita. (Elo & Saarhelo 2024.)

Pörssikurssit määräytyvät kysynnän ja tarjonnan perusteella, kun sijoittajat tekevät osto- ja myyntitarjouksia. Analyttikot tekevät analyyseja, joilla pyritään selvittämään, mitä yritysten osakkeista kannattaa maksaa. Yritykset jakavat usein osan tuloksistaan osinkoina, mikä taas tuo sijoittajille vakautta ja hillitsee osakekurssien heilahtelua. Sijoittajat ymmärtävät, että yrityksen kehitys vaikuttaa osakekurssiin pitkällä aikavälillä. (Elo & Saarhelo 2024.)

Riskien minimoimiseksi hajauttaminen on keskeinen termi sijoitusmaailmassa, sillä tarkoitetaan varojen jakamista useaan eri kohteeseen. Yksittäisen osakkeen kurssikehityksellä ei ole tässä tilanteessa niin suurta vaikutusta kokonaisuuteen. Yleisesti riskimittarina käytetään osakkeen kurssivaihtelua, eli tarkemmin sanottuna päivätuottojen keskihajontaa eli volatilitteettia. (Elo & Saarhelo 2024.) Yleinen virhe, jonka aloitteleva sijoittaja tekee, on ostaa vain yhtä tai kahta osaketta salkkuunsa. Hyvä määrä aloittelevan henkilön hajautukseen on noin 10–15 eri sektorien osakkeita tai vastaavasti 6–7 eri rahastoa. Hyötysuhde alkaa kuitenkin laskemaan siinä vaiheessa, kun osakkeita on selkeästi liikaa. Liika hajauttaminen on kuitenkin pienempi paha, kuin liian vähäinen hajauttaminen. (Hajauttaminen antaa suojaa n.d.)

4.5 Rahastot

Rahastot ovat erityyppisistä rahoitusvälineistä, kuten osakkeista ja joukkovelkakirjoista koostuva salkku. Rahaston omistajat koostuvat kyseisen

rahaston sijoittajista. Osuudenomistajat saavat osuuksia rahastoista määrän, joka vastaa sijoitetun pääoman osuutta rahaston kokonaispääomasta. Rahastot tarjoavat helpon tavan aloittaa sijoittaminen ja säästäminen arvopapereihin. Rahastosijoittajan ei tarvitse jatkuvasti seurata markkinoiden tapahtumia yhtä aktiivisesti kuin osakesijoittajan, koska rahastojen asiantuntijat tekevät muutokset sijoituksiin tarpeen tullen. Rahastoihin sijoittaminen tarjoaa helpon tavan hajauttaa sijoituksia eri kohteisiin. (Rahastosijoittaminen ja rahastosäästäminen n.d.)

4.5.1 Osakerahasto

Osakerahasto koostuu osakkeista, jossa varat jaetaan useisiin eri kohteisiin. Yleisesti rahasto seuraa tiettyä kohderyhmää tai indeksiä ja rahaston arvonkehitys riippuu näiden osakemarkkinoiden kehityksestä. Osakerahastot voivat seurata eri maan tai maanosan osakemarkkinoita, tai seurata jotain indeksiä. Esimerkiksi S&P 500 indeksi seuraa Yhdysvaltojen 500 markkina-arvoltaan suurinta yritystä. Rahasto voi sijoittaa varansa myös suuriin ja vakaisiin yrityksiin tai pieniin ja keskisuuriin yrityksiin. (Osakerahastot n.d.)

Erilaisia osakerahastoja on olemassa laaja kattaus, josta on varaa valita omaan riskinottohaluun ja tuottotavoitteeseen sopivin vaihtoehto. Osakerahastoihin sijoittavan on hyvä olla valmis kestämään isompiakin arvonvaihteluja, koska ne ovat riskiltään ja tuottopotentialiltaan korkeimmasta päästä. Rahastojen arvot tarkistetaan yleensä päivittäin ja päivän pörssikurssit, sekä talousnäkymät vaikuttavat niiden arvoon. Riskejä voi kuitenkin pienentää hajauttamalla sijoituksia useaan eri kohteeseen, sekä rahastoissa eri toimialoille ja markkina-alueille. (Osakerahasto n.d.)

Indeksirahastoiksi kutsutaan osakerahastoja, jotka ovat passiivisia ja seuraavat tiettyä vertailuindeksiä. Indeksirahasto ei vaadi sijoittajalta erityistä aktiivisuutta, koska se käy kauppaa vain silloin, kun indeksiä käytetään- esimerkiksi kaksi tai neljä kertaa vuodessa. Tästä syystä niitä kutsutaan passiivisiksi rahastoiksi. Passiivisesti hoidettujen indeksirahastojen koostumus pyritään pitämään mahdollisimman lähellä vertailuindeksiä. Salkunhoitajan ei tarvitse tehdä

markkina-analyysia tai käyttää omaa näkemystään, tästä syystä indeksirahaston kulut ovatkin pienemmät, kuin aktiivisemmin hoidetuissa rahastoissa. Kuitenkin jokaisen rahaston taustalla on aktiivista päätöksentekoa ja indeksirahastossakin edellytetään näkemystä siitä, minkälaisilla perusteilla markkinoiden keskimääräistä kehitystä jäljitellään, sekä miten se muodostuu. Indeksirahaston hyvinä puolina voidaan pitää sen kustannustehokkuutta, hyvää hajautusta, sekä siinä ei ole salkunhoitajariskiä. Miinus puolina indeksisijoittaminen vaatii aktiivisuutta, indeksiä ei voi voittaa, sekä vastuullisuutta ei ole erikseen huomioitu. (Indeksirahastot ja indeksisijoittaminen n.d.)

4.5.2 Korkorahasto

Korkorahastot koostuvat korkosijoituksista, kuten joukkolainoista, joiden tuotto perustuu korko- ja luottoriskimarkkinoiden kehitykseen. Korkosijoitukset voivat tarjota hyvää tuottoa erityisesti silloin, kun osakemarkkinat laskevat, ja päinvastoin. Siksi on järkevää jakaa sijoitukset osakkeisiin ja korkosijoituksiin. Korkorahastot hajauttavat sijoituksiaan eri liikkeeseenlaskijoiden ja maiden lainoihin, sekä eriaikaisiin lainoihin, mikä vähentää riskejä. Tämän lisäksi sijoituksia hajautetaan ajallisesti, eli ostamalla eri aikoina ja eri pituisia lainoja. Liikkeellelaskijoita voi olla esimerkiksi valtiot, kunnat ja muut julkisyhteisöt, sekä pankit ja yritykset. Korkorahastot jaotellaan yleensä lyhyen koron, keskipitkän koron ja pitkän koron rahastoihin. Lyhyen koron rahastot sijoittavat instrumentteihin, joiden korkoriski on enintään vuoden mittainen. Ne voivat sisältää esimerkiksi pankkien, yritysten ja valtioiden, sekä kuntien joukkolainoja. Pitkän rahastot puolestaan keskittyvät sijoituksiin, joiden korkoriski ja juoksuaika ylittävät vuoden. Nämä rahastot sijoittavat joko valtion- ja yrityslainoihin, tai niiden yhdistelmiin. (Korkorahastot ja korkosijoittaminen n.d.)

4.5.3 Yhdistelmärahasto

Yhdistelmärahasto on sananmukaisesti yhdistelmä sekä osakkeita, että korkosijoituksia. Tarkoituksena on yhdistää molempien parhaat puolet: Osakkeiden korkean riskin, mutta parhaan tuoton pitkällä aikavälillä

tarkastellessa ja korkojen hitaan, mutta vakaasti lyhyellä aikavälillä kehittyneen tuoton. (Mikä on yhdistelmärahasto? n.d) Yhdistelmärahaston yhdistelmä onkin oiva vaihtoehto hajauttaa sijoituksia. Korkea osakepaino yhdistelmärahastossa nostaa riskitasoa, mutta lisää tuottopotentiaalia. Jos taas selvä enemmistö rahastosta on korkosijoituksia, on riski pienempi ja sopii paremmin varovaiselle sijoittajalle. Verrattaessa korkorahastoon, riski on suurempi, koska osa rahaston varoista sijoitetaan osakkeisiin. Osakerahastoon verrattuna riski on pienempi kuin yhdistelmässä, koska korkosijoitukset tuovat vakautta rahastoon. (Yhdistelmärahastot n.d.)

4.6 Riskit

Riskejä on aina ja ne on hyvä tiedostaa sijoittamaan ryhtyessä, sen takia sijoittajan on todella tärkeää olla tietoinen kaikista osakekauppaan liittyvistä riskeistä. Kurssit voivat nousta, mutta ne voivat myös laskea. Markkinoiden romahdus tai yrityksen vaikeudet voivat saada osakekurssin laskemaan, jolloin tämä vaikuttaa sijoituksiin negatiivisesti. Jotkin osakemarkkinat ovat riskipitoisempia, kun toiset, johtuen toimialasta tai maantieteellisistä alueista. Esimerkiksi öljyä ja metalleja tuottavat yritykset ovat alttiita riskeille, jotka johtuvat erityisesti geopolittisista ailahteluista. Konfliktit tai kriisit tietyissä maissa voivat saada öljyn hinnan laskemaan äkillisesti. Poliittiset tilanteet voivat myös romahduttaa äkillisesti yrityksen arvoa. Inflaatio on sijoittajalle jatkuva riski ja se on otettava huomioon päätöksiä tehdessä. Inflaation haitat yrityksille näkyvät mm. toimintakustannuksien kasvuna. Poliittiset toimet, kuten korkojen nouseminen ja rahapolitiikan kiristäminen pahimmassa tilanteessa huonontavat yrityksen asemaa entisestään. (Opas osakesijoittamiseen 2022)

5 TUTKIMUSMENETELMÄT JA TULOKSET

Opinnäytetyö toteutettiin määrällisellä, eli kvantitatiivisella tutkimuksella kyselytutkimuksen avulla. Tutkimuksella haluttiin saada selville lapsiperheiden kiinnostus, resurssit ja tietämys sijoittamista, sekä säästämistä kohtaan. Tuloksia vertailtiin eri muuttujien kesken ristiintaulukoinnin avulla. Kyselylomake löytyy opinnäytetyön liitteistä.

5.1 Tutkimusmenetelmät

Tutkimus tehtiin kvantitatiivisella tutkimuksella, koska sen avulla haluttiin määrällisesti ja prosenttiosuuksien kautta selvittää tutkimuksen tuloksia. Kvantitatiivinen tutkimus pyrkii vastaamaan kysymyksiin mikä, missä, paljonko ja kuinka usein. Tavoitteena on usein kuvata ilmiöiden laajuutta, vertailla eri tekijöitä tai seurata muutoksia. Tutkimus edellyttää riittävän suurta ja edustavaa otosta. Aineisto kerätään usein strukturoitujen kyselylomakkeiden avulla. Tulokset esitetään tavallisesti taulukoina tai kaavioina ja niiden pohjalta tehdään yleistyksiä tilastollisen päättelyn keinoin. (Heikkilä 2014.) Tutkimuksen lisäksi aihetta käytiin läpi teorian avulla. Numeerisella tutkimuksella pystyttiin parhaiten saamaan tietoa lapsiperheiden säästämisestä, sekä sijoittamisesta. Tuloksien analysoinnissa käytettiin myös ristiintaulukointia, jolla vertailtiin eri ryhmien vastauksia toisiinsa.

5.2 Toteutus

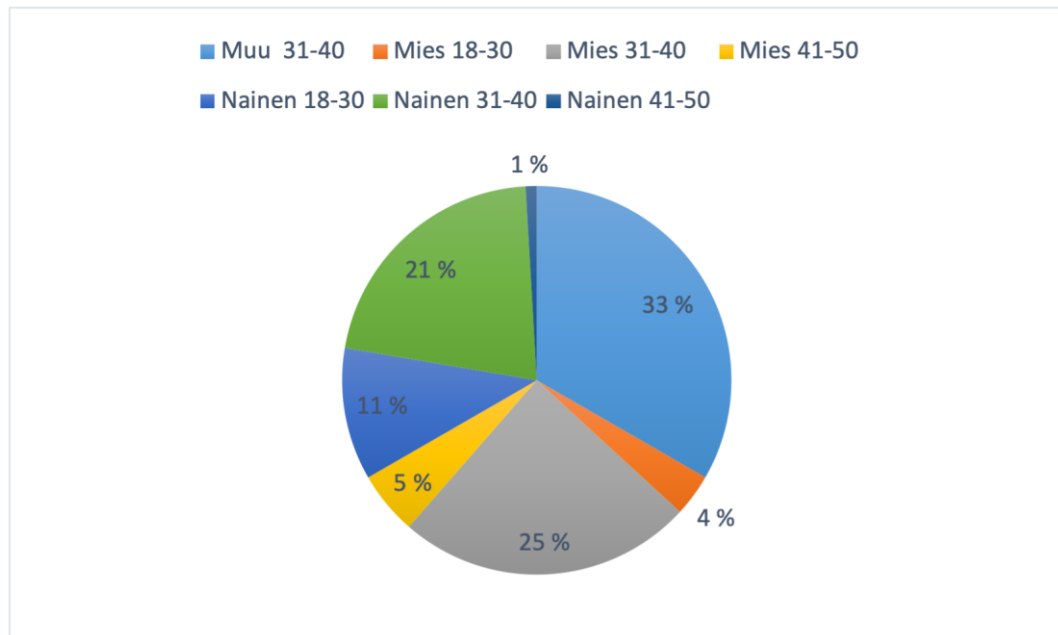
Määrällinen tutkimus toteutettiin kyselytutkimuksella, joka tehtiin Microsoft Forms alustalla. Kyselyyn vastasi 129 henkilöä, joka on hyvin pieni osa Suomen lapsiperheiden määrästä, joka oli vuonna 2022 1 026 192. Kyselytutkimus oli avoinna 11.03.2025- 23.03.2025. Kyselyn kohderyhmänä toimi lapsiperheet, joissa on alaikäisiä, alle 18- vuotiaita lapsia. Kyselylomake jaettiin Facebookissa lapsiperheille suunnattuun ryhmään, sekä Instagramissa mahdollisimman monelle lapsiperheen vanhemmalle. Kyselyn avulla haluttiin saada selville,

kuinka moni alle 18- vuotiaan lapsiperheen vanhempi säästää tai sijoittaa, sekä minkälaiset ovat asenteet, resurssit ja kiinnostus asiaa kohtaan. Tutkimuksella haluttiin myös nähdä, mihin kohteisiin perheet sijoittavat ja säästävät, sekä mitä varten he säästävät. Tutkimuksella pyrittiin myös selvittämään, onko taustatekijöillä vaikutusta säästämiseen ja sijoittamiseen.

Kysymyksiä oli yhteensä 20, joista viimeinen oli avoin ja siihen sai jättää omat kommentit, tai kokemukset asiaan liittyen. Viimeiseen osioon tuli vastauksia yhteensä 14. Ensimmäiset seitsemän kysymystä olivat demografisia, joilla kartoitettiin vastaajien taustatietoja. Vastaajien ikäryhmät oli rajattu 18-vuotiaasta 60- vuotiaisiin. Kysymykset 8–11 käsittelivät säästämistä ja kysymyksessä numero 12 kartoitettiin mihin kohteisiin vastaajat sijoittavat tai säästävät. Kysymyksissä 13–14 kysyttiin vastaajien tietämystä sijoittamiseen liittyen. Kysymyksessä 16 haluttiin tietää, säästävätkö vastaajat lapselle ja kysymyksessä 17 mitä varten vastaajat säästävät tai sijoittavat. Kysymyksissä 18 ja 19 kysyttiin, haluaisivatko vastaajat saada lisätietoa ja neuvoa sijoittamiseen, sekä säästämiseen.

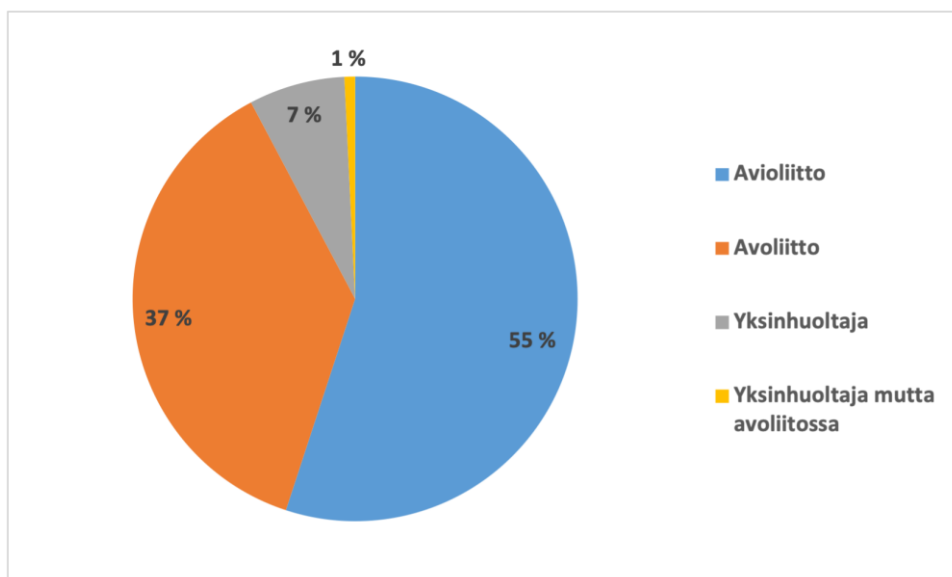
5.3 Tulokset

Kyselyn ensimmäiset kaksi kysymystä kartoittivat vastaajien sukupuolta ja ikäjakaumaa. Kyselyyn osallistui yhteensä 129 henkilöä, joista valtaosa, 84 % oli naisia. Miehiä vastaajista oli 15 % ja muunsukupuolisia 1 %. Ikäryhmien tarkastelussa suurin osa vastaajista sijoittui ryhmään 31–40 vuotta. Kuvion 1 esitetyn tiedon perusteella suurin yksittäinen vastaajaryhmä olivat 18–30-vuotiaat naiset, joita oli yhteensä 33 % vastaajista. (Kuvio 1.) Vastaajajakaumaan vaikutti merkittävästi se, että kysely toteutettiin sosiaalisen median kanavissa, joissa naispuolisia käyttäjiä on lähtökohtaisesti enemmän. Esimerkiksi Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2020 naisista 63 % käytti Facebookia, kun miehissä vastaava luku oli 53 % (Näyttörüutujen äärellä kului vuonna 2023). Tämän vuoksi kyselyn tulokset eivät ole suoraan yleistettävissä koko väestöön, vaan ne heijastelevat erityisesti sosiaalisessa mediassa aktiivisten naisten näkemyksiä. Miesvastaajien ja vanhempien ikäluokkien näkökulmat jäivät kyselyssä vähäisemmiksi.

Kuvio 1 Ikä- ja sukupuolijakauma. (n=129)

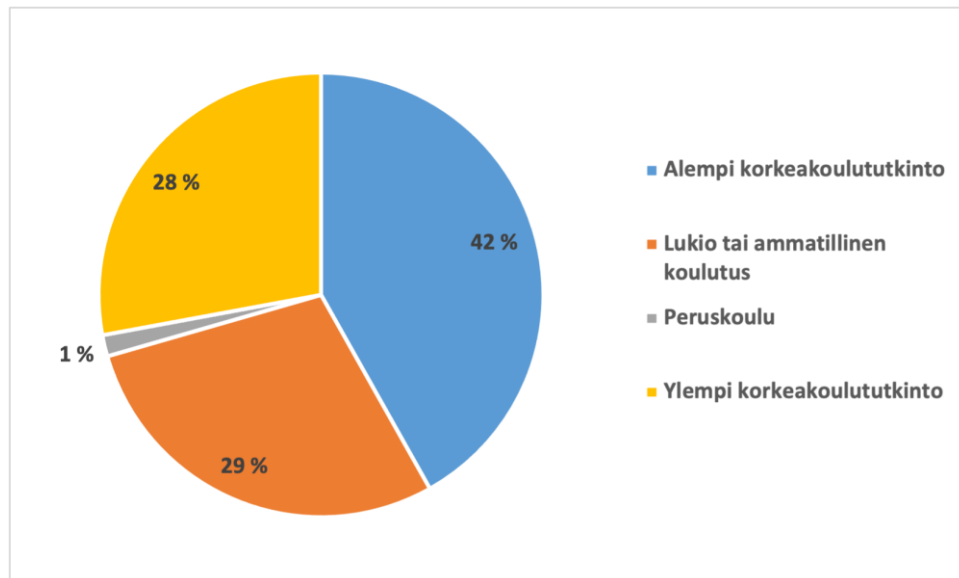
Vastaajista suurin osa (55 %) oli avioliitossa. 37 % avoliitossa ja 7 % vastaajista oli yksinhuoltajia. Muu- vastauksen vastasi 1 %, joka kommentoi olevansa yksinhuoltaja, mutta tästä huolimatta avoliitossa. (Kuvio 2.) Siviilisäädyn ja koulutustason tarkastelu osoitti yhteyksiä vakaampaan taloudelliseen asemaan. Avioliitossa (55 %) olevat olivat yleisimmin ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneita. Tämä korreloi myös säästöjen määrän kanssa: avioliitossa elävillä oli keskimäärin enemmän säästöjä verrattuna avoliitossa eläviin ja yksinhuoltajiin. Yhteys näkyi myös säästöjen määrässä, jossa avioliitossa olevilla oli keskimäärin enemmän säästöjä kuin avoliitossa olevilla tai yksinhuoltajilla. Tämä viittaa siihen, että koulutus ja parisuhdestatus yhdessä voivat tukea pitkäjänteisempää taloudellista suunnittelua ja mahdollistaa suuremman säästöpotentiaalin.

Kuvio 2. Siviilisääty. (n=129)

Voitiin myös nähdä, että korkeasti koulutettujen ja etenkin ylemmän korkeakoulututkinnon kategoriassa avioliitossa olevia on selkeä enemmistö. Korkeasti koulutettuja oli kaikista vastaajista yhteensä 70 %. Ristiintaulukoinnin avulla havaittiin, että erityisesti ylemmän korkeakoulututkinnon (28 %) suorittaneiden joukossa avioliitossa olevien osuus oli korostunut. Lisäksi ikäryhmäanalyysi osoitti, että kyseinen koulutusryhmä painottui erityisesti 31–40-vuotiaisiin. Tätä ikäryhmää voidaan luonnehtia elämänvaiheeksi, jossa koulutus, työura ja perheellistyminen ovat usein vakiintuneessa vaiheessa, mikä mahdollistaa myös taloudellisten suunnitelmallisemman toteuttamisen.

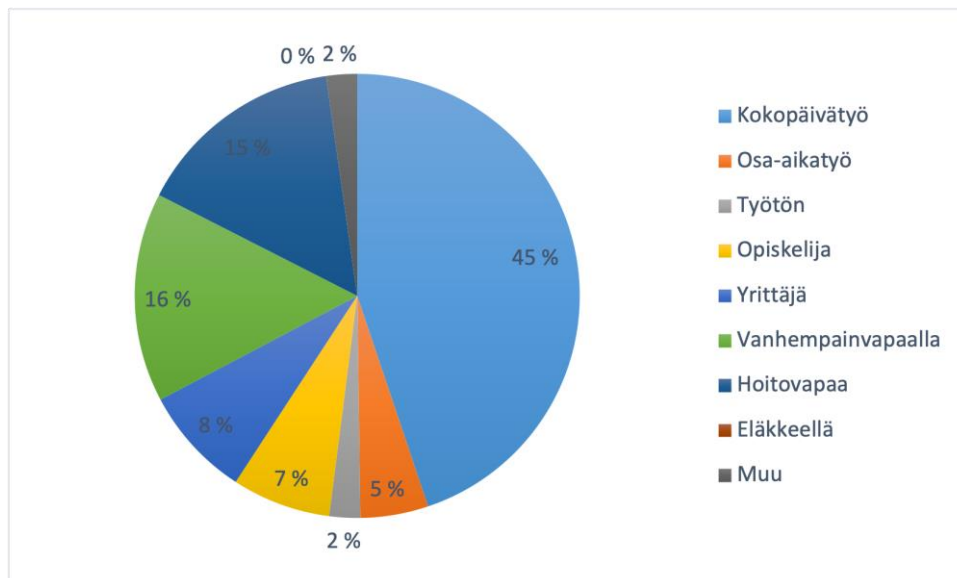
Näiden muuttujien välinen yhteys tukee hyvin olettamusta siitä, että korkeampi koulutus ja vakaa parisuhdestatus eivät ainoastaan indikoivat parempaa taloudellista asemaa, vaan myös muodostaa paremmat rakenteelliset edellytykset suunnitelmalliselle säästämiseksi ja sijoittamiselle. Alemman korkeakoulun käyneitä oli vastaajista selkeä enemmistö, eli 42 % vastaajista. Ylemmän korkeakoulun käyneitä oli 28 % vastaajista ja lukion, tai ammatillisen tutkinnon suorittaneita 29 % vastanneista. Peruskoulun käyneitä oli vastaajista ainoastaan 2 %, joka selittynee vastaajien ikäjakaumasta. (Kuvio 3.)

Kuvio 3. Koulutus. (n=129)

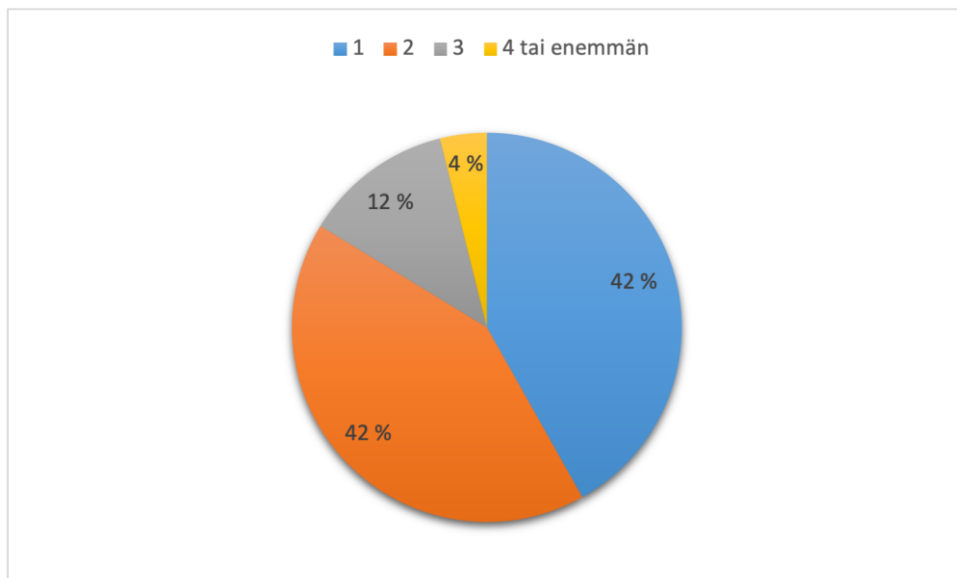
Huoltajien työtilannetta kartoitettiin kysymällä perheen huoltajien tämänhetkistä työtilannetta. Kysymykseen oli mahdollista vastata useampi vaihtoehto, joka antaa laajemman kuvan vastaajien elämäntilanteista. Enemmistö (45 %) huoltajista oli kokopäivätyössä. Tuloksia tarkastellessa on huomioitava, että vastaajajoukossa oli runsaasti pienten lasten vanhempia, mikä selittää suurta osuutta vanhempain- ja hoitovapaalla olevien määrässä. Yhteensä jopa 30 % kuului näihin ryhmiin, jossa hoitovapaalla oli 15 % ja vanhempainvapaalla toiset 15 %. (Kuvio 4.)

On huomioitava, että työtilannetta koskevat vastaukset olisivat mahdollisesti olleet erilaisia, jos mukana olisi ollut enemmän eri-ikäisiä huoltajia, erityisesti yli 40-vuotiaita. Kun tuloksia vertailtiin lapsiperheiden siviilisäätöön, korostui työtilanteista kokopäivätyö ja vanhempainvapaa yhdistelmänä eniten. Tämä näkyi erityisesti avoliitto- ja avioliittoperheissä. Tämän voidaan arvella tukevan perheen arkea paremmin ja mahdollistamaan joissain määrin taloudellista puskuria. Yksinhuoltajilla korostuivat tasaisesti kaikki työtilanteet. Tämä vertailu tuki hyvin tutkimuksen vastauksia siitä, että vastaajissa oli paljon pienten lasten vanhempia.

Kuvio 4. Huoltajien työtilanne. (n=129)

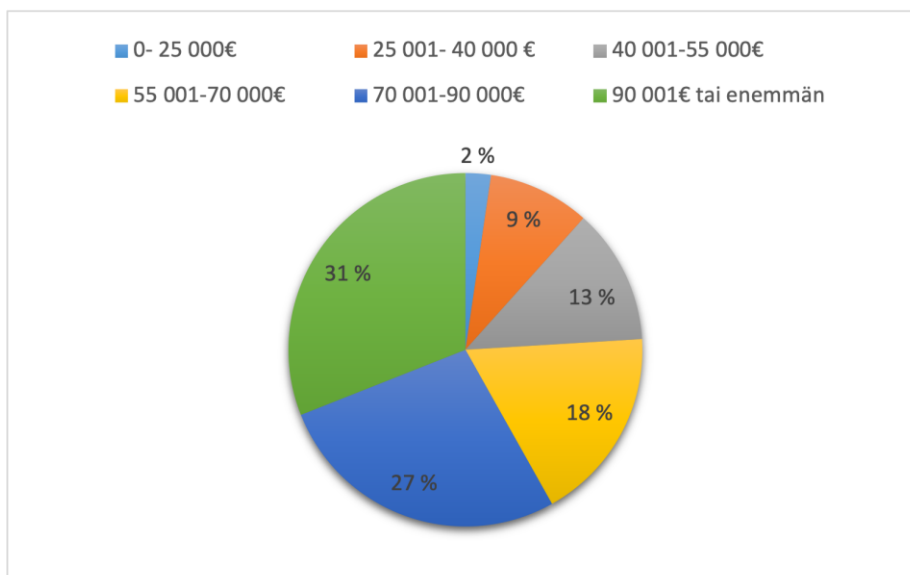
Vastaajilta kysyttiin, kuinka monta alaikäistä lasta perheeseen kuuluu. Yleisin vastaus oli yksi (42 %) tai kaksi lasta (42 %). Kolmen lapsen perheitä oli 12 % vastaajista ja 4 tai enemmän vastasi 4 % vastaajista. (Kuvio 5.) Kun tarkasteltiin lasten määrää ja siviilisäätystä keskenään, oli avioliitossa olevilla selkeästi enemmän lapsia (55 %) muihin siviilisäätty luokkiin verrattuna. Selkeästi tämä näkyi useamman lapsen perheissä, joissa oli 3 lasta, sekä neljä lasta tai enemmän. Tätä voi selittää se, että avioliitossa olevat ovat todennäköisemmin olleet pidempään yhdessä, mikä lisää aikaa ja mahdollisuuksia perheen kasvattamiseen. Vastauksia vertailtaessa voitiin huomata, että ne olivat hyvin linjassa suomalaisten perheiden keskimääräisen lapsiluvun kanssa, jossa lapsiperheistä yksilapsisia oli 44 % ja kaksilapsisia 39 %. Lapsiperheiden keskimääräinen lapsiluku oli vuonna 2022 1,82. (Perheiden määrä väheni 2023.)

Kuvio 5. Kuinka monta alaikäistä lasta perheessä on. (n=129)

Yhtenä muuttujana käytettiin vastaajien tuloja, joilla haluttiin katsoa, kuinka paljon sillä on vaikutusta asenteisiin ja resursseihin säästämisen suhteen. Vastaajilta kysyttiin perheen aikuisten bruttotuloja vuodessa. Vastaajien tulot jakautuivat melko tasaisesti, mutta korostuneesti kahteen ylimpään tuloluokkaan: 31 % ilmoitti vuosituloikseen 90 001 € tai enemmän ja 27 % sijoittui tuloluokkaan 70 001–90 000 euroa. Pienituloisten ryhmässä (0–25 000 €) oli ainoastaan 2 % vastaajista ja tästä ryhmästä löytyi vanhempainvapaalla, sekä hoitovapaalla olevia ja opiskelijoita. (Kuvio 5.)

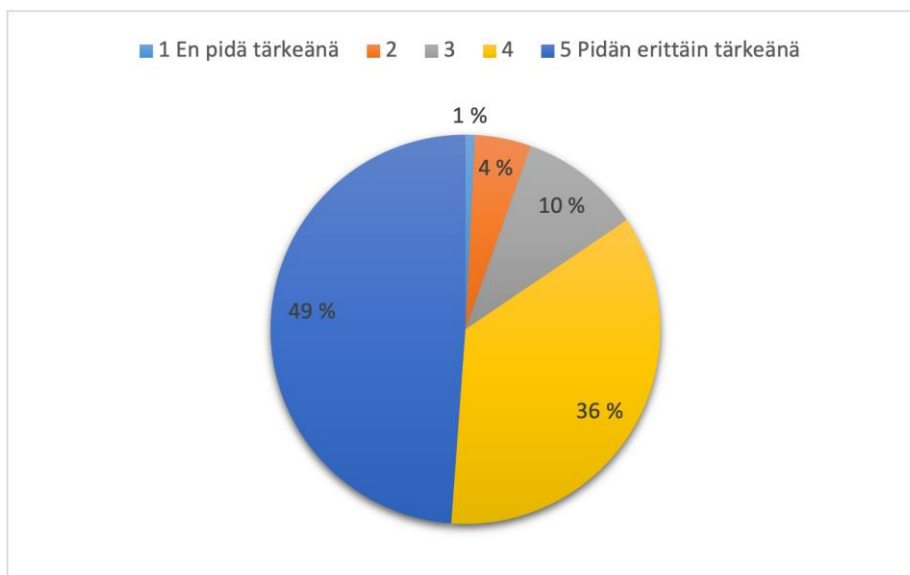
Suurituloisimmissa ryhmissä vastaajat olivat useimmiten avioliitossa, mikä viittaa siihen, että kahden aikuisen ansiotuloilla muodostuu keskimäärin vakaampi taloudellinen pohja. Tämä voitiin huomata myös ristiintaulukoinnin avulla, jossa avioparien osuus kasvoi selvästi korkeampien tuloluokkien myötä. Avioliitossa elävät vastaajat jakautuivat hieman tasaisemmin eri tuloluokkiin, mutta heidänkin painopisteensä oli keskituloisissa ja ylemmissä luokissa. Siviilisäädyllä oli oletettavasti suuri merkitys perheiden taloudelliseen tilanteeseen.

Kuvio 6. Talouden aikuisten bruttotulot vuodessa. (n=129)

Tulorakenteen ja perhetilanteen vaikutus näkyy myös suhtautumisessa säästämiseen. Kun vertailtiin säästämisen tärkeyttä vastaajien tuloluokkiin, voitiin huomata säästämisen olevan tärkeämpää suuremmissa tuloluokissa. Voidaan arvella, että suurilla tuloluokilla on enemmän taloudellista pelivaraa, jolloin säästäminenkin on konkreettisempaa ja helpommin saavutettavissa. Keskimääräinen arvio säästämisen tärkeydestä kaikkien vastaajien kesken oli 4.27/ 5, ja lähes puolet vastaajista (49 %) piti säästämistä erittäin tärkeänä. (Kuvio 7.)

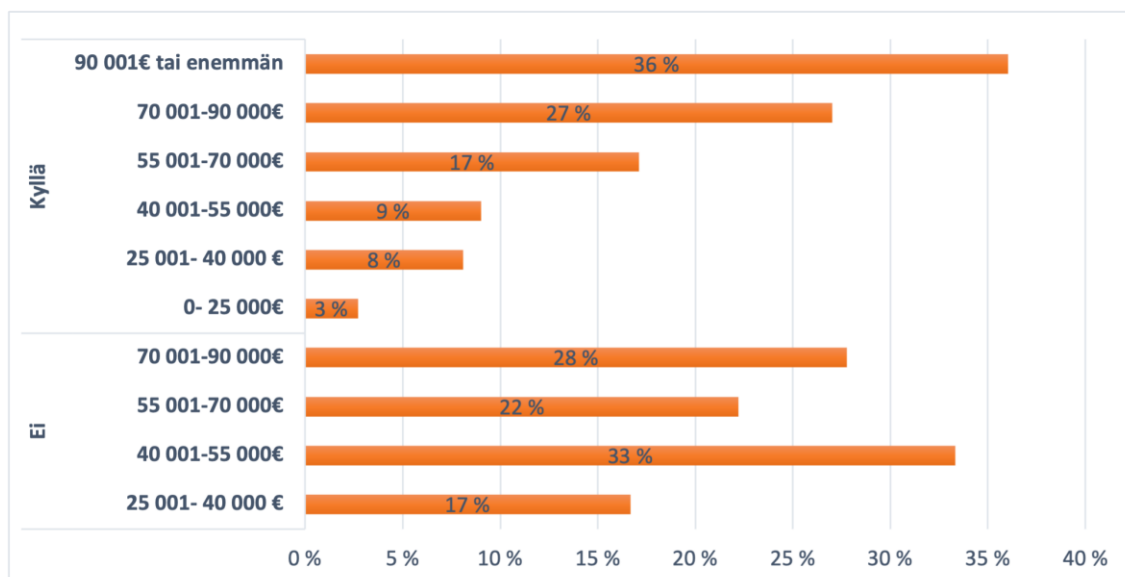
Tulos heijastelee ajatusta siitä, että taloudellinen pelivara vahvistaa säästämisvalmiutta. Mitä enemmän taloudellisia resursseja on käytettävissä, sitä konkreettisemmaksi ja saavutettavammaksi säästäminen koetaan. Toisaalta taas pienituloisimmissa ryhmissä, joissa yksinhuoltajuus oli yleisempää, säästäminen voi jäädä ajatuksen tasolle, koska siihen ei välttämättä ole mahdollisuutta arjen menojen jälkeen. Näin ollen sekä tulotaso, että kotitalouden rakenne näyttäytyvät keskeisinä tekijöinä, jotka muokkaavat yksilön suhdetta taloudelliseen ennakkointiin ja turvaan.

Kuvio 7. Kuinka tärkeänä koet säästämisen? (n=129)

Kun vastaajilta kysyttiin, jääkö perheen tuloista rahaa säästöön, vastasi suurin osa vastaajista (86 %) että rahaa jää säästöön. Vain 14 % vastasi, että rahaa ei jää säästöön. Tulosten tarkastelu suhteessa tulotasoon ja siviilisäätyyn toi esiin selkeitä eroja vastaajien taloudellisessa tilanteessa. Korkeimmassa tuloluokassa 90 001 € tai enemmän, kaikki vastaajat ilmoittivat saavansa rahaa säästöön, mikä tukee käsitystä siitä, että suurempi tulotaso mahdollistaa taloudellista ylijäämää.

Säästämiseen kykenemättömien osuus oli suuri keski- ja alemmissa tuloluokissa 25 001–90 000 €, riippumatta siitä, oliko vastaaja avo- tai avioliitossa. (Kuvio 8.) Tämä viittaa siihen, että säästömahdollisuudet voivat heiketä tulojen jäädessä keskitason alapuolelle, vaikka perheessä olisi kaksi aikuista. Yksinhuoltajilla noin puolet kertoi saavansa rahaa säästöön, joka osoittaa selkeän jakauman ryhmän sisällä. Tulokset viittaavat siihen, että yksinhuoltajuus yhdistettynä matalaan tulotasoon voi kaventaa mahdollisuuksia säästämiseen, kun taas korkeampi tulotaso yhdistettynä kahden aikuisen talouteen lisäävät taloudellista liikkumavaraa.

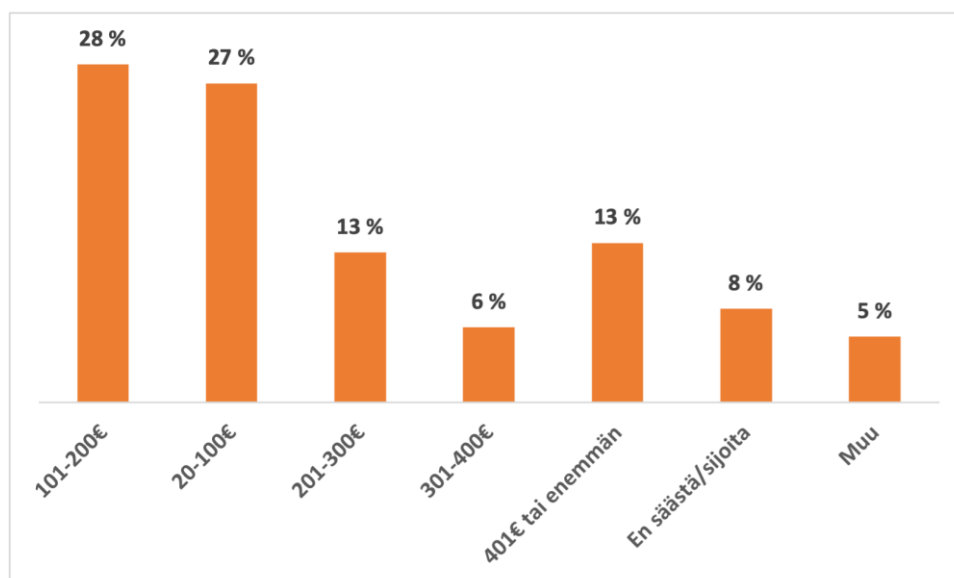

Kuvio 8. Jääkö rahaa säästöön ja tuloluokat. (n=129)

Yhtenä muuttujana haluttiin tarkastella vastaajien säästämisen määrää kuukausittain. Kun vertailtiin koulutus- ja tulotaso säästämisen määrään, voitiin huomata, että tulojen kasvaessa myös säästö määrät kasvoivat. Myös ylempi korkeakoulututkinto yhdistyy korkeampiin säästöihin. Pienituloisilla säästäminen näyttäytyi pienemmissä summissa ja osa ei säästänyt lainkaan. Keskituloisilla oli yllättävän paljon niitä, jotka eivät säästä lainkaan. Pienituloisilla (0–25 000 €) arjen menojen jälkeen taloudellinen liikkumavara on pieni, joten myös säästämismahdollisuudet ovat rajalliset. Tässä tuloluokassa säästettiin lähinnä pieniä summia. Hyvätuloiset (90 001 € tai enemmän) säästivät huomattavasti enemmän, koska suurituloisilla on oletettavasti enemmän ylijäämää kuukausitasolla. Hyvätuloiset myös sijoittivat enemmän useisiin eri kohteisiin. Koulutustaso näkyy sekä tuloissa, että säästö määrissä, joka voi näyttäytyä myös korkeampana taloudellisena tietämyksellä, ja talouden suunnitelmallisuudessa. Vastaajien elämäntilanne vaikutti myös tulotasoon ja sitä kautta säästämiseen.

Vaikka tuloilla nähtiin olevan vaikutusta säästämismahdollisuuksiin, enemmistö kertoi saavansa rahaa säästöön kuukausittain. Yleisimmät säästösummat asettuivat 20 eurosta aina 200 euroon asti, suurempia summiakin esiintyi. 28 % vastaajista kertoi säästävänsä 101–200 € kuukaudessa ja 27 % säästi 20–100 € kuukaudessa. Tämä kertoo siitä, että säästäminen koetaan tärkeäksi ja sitä pyritään toteuttamaan mahdollisuuksien mukaan, vaikka taloudelliset resurssit olisivat rajalliset. Ainoastaan 8 % vastaajista ei pystynyt säästämään tai

sijoittamaan lainkaan. (Kuvio 9.) Kyselyn tulokset vastaavat hyvin Danske Bankin (2024) teettämän tutkimuksen tuloksia, jossa Suomalaisten yleisin säästämä tai sijoittama summa oli 100–199 euroa kuukaudessa. (Taloudellinen mielenrauha 2024.)

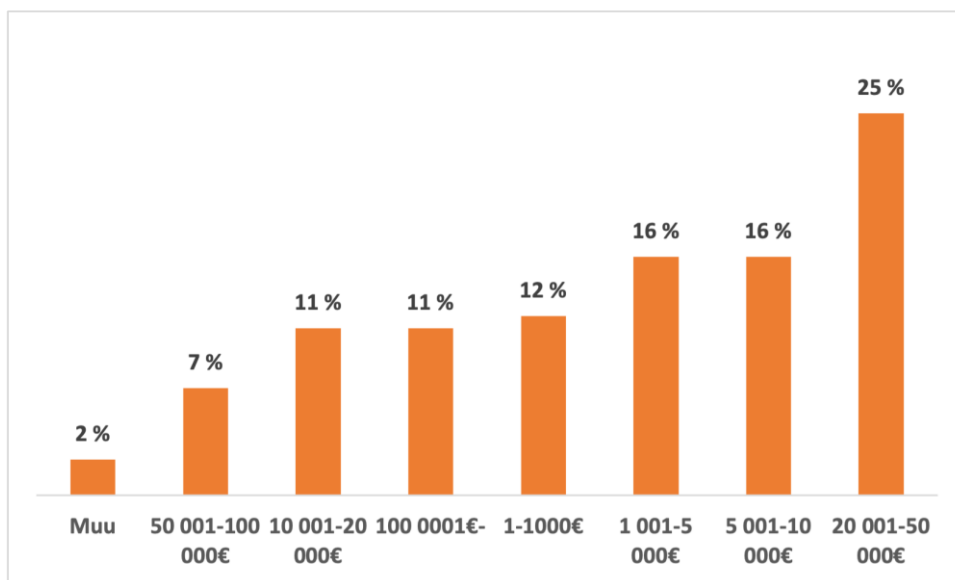

Kuvio 9. Paljonko säästät/ sijoitat kuukaudessa. (n=128)

Talouden säästöjen määrää kysyttäessä voitiin huomata, että suurituloisimmilla oli odotetusti myös suurimmat säästöt. Säästö määrä ryhmiä vertailtaessa, oli vastaajilla eniten (25 %) ryhmässä 20 001–50 001 € yhteensä säästössä. 1 001–5 000 € säästöt olivat 16 % vastaajista, saman verran (16 %) oli säästöjä 5 001–10 000 € säästöjä. (Kuvio 10.) Tätä vastaaja ryhmää tarkistelemalla voitiin todeta, että selkeä enemmistö oli korkeakoulutettuja ja avioliitossa olevia, sekä kokivat säästämisen hyvin tärkeäksi. Jopa 99 % vastaajista oli vastannut sijoittavansa ja yleisin sijoitusmuoto oli rahastoihin sijoittaminen. Yli 100 000 euron säästöt olivat ainoastaan suurituloisilla, joista tasan puolet oli avioliitossa ja toiset avoliitossa. Selkeä enemmistö myös ilmoitti säästävänsä kuukaudessa 401 € tai enemmän.

Kaikista vähiten säästöjä (1–1000 €) oli 12 % vastaajista (Kuvio 10). Tässä ryhmässä oli eniten yksinhuoltajia muihin ryhmiin verrattuna, sekä korkeasti koulutettuja oli huomattavasti vähemmän. Talouden bruttotulot olivat myös huomattavasti pienemmät kuin muissa ryhmissä. Tuloksissa on kuitenkin otettava huomioon se, että yksinhuoltajaperheissä on vain yksi aikuinen hoitamassa taloutta. Tuloksissa tulee esiin aikaisempien kohtien tavoin, että

säästöjen määrää kasvaa tulotason mukana. Korkeat tulot mahdollistavat suuremmat säästöt, mutta myös keskituloisilla voi olla huomattavia säästöjä, jos taloudenhallinta on suunnitelmallista. Korkeakoulutetuilla on myös lähtökohtaisesti olleet paremmat resurssit säästämiseen ja sijoittamiseen. Kysymykseen vastasi kaikista 129 vastaajasta 127, joka viittaa siihen, että vastaamatta jättäneillä ei ollut säästöjä lainkaan.

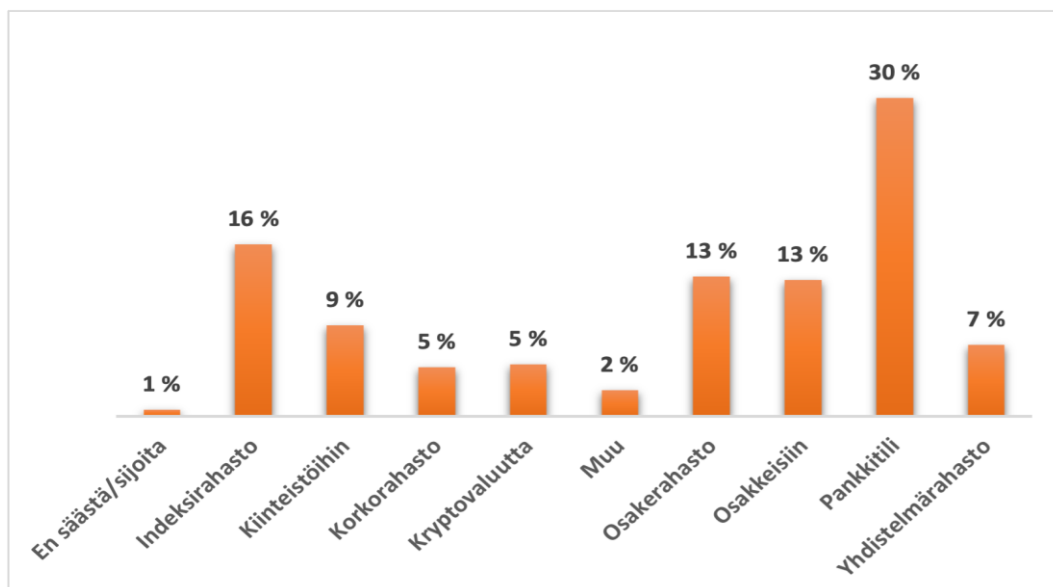

Kuvio 10. Kuinka paljon säästöjä taloudessanne on tällä hetkellä. (n=127)

Tässä kyselyn osiossa tarkasteltiin vastaajien sijoituskäyttäytymistä, sijoitusosaamista, sekä riskinsietokykyä. Vastaajilta kysyttiin mihin eri kohteisiin he säästävät tai sijoittavat varansa. Vaihtoehtoja oli yhteensä kymmenen ja ehdottomasti suosituin vaihtoehto oli pankkitilille säästäminen. Tämän valitsi 30 % vastaajista, joista yllättävän moni oli valinnut sen ainoana säästökohteena ja joista vain 1 % koki tietävänsä tarpeeksi sijoittamisesta. Vaikka nykyään sijoittamisessa korostetaan hajauttamista ja passiivisia sijoitustapoja, vastauksissa näkyy myös matala riskinsietokyky ja varovaisuus.

Toiseksi suosituin tapa oli indeksirahasto, jonka vastasi 16 % vastaajista. Rahastot korostuivat vastaajien tuloksissa kaikista eniten, joka oli pankkitilin ohella yksi suosituin säästämis- tai sijoituskohte. Osakerahastoihin sijoitti 13 % vastaajista ja osakkeisiin saman verran, eli 13 %. Yksi prosentti vastaajista ei säästänyt tai sijoittanut lainkaan ja 2 % vastasi muu- vaihtoehdon. Muu- osioon yksi oli kommentoinut noin 90 % säästöistensä olevan käteisenä. Vaikka rahastot

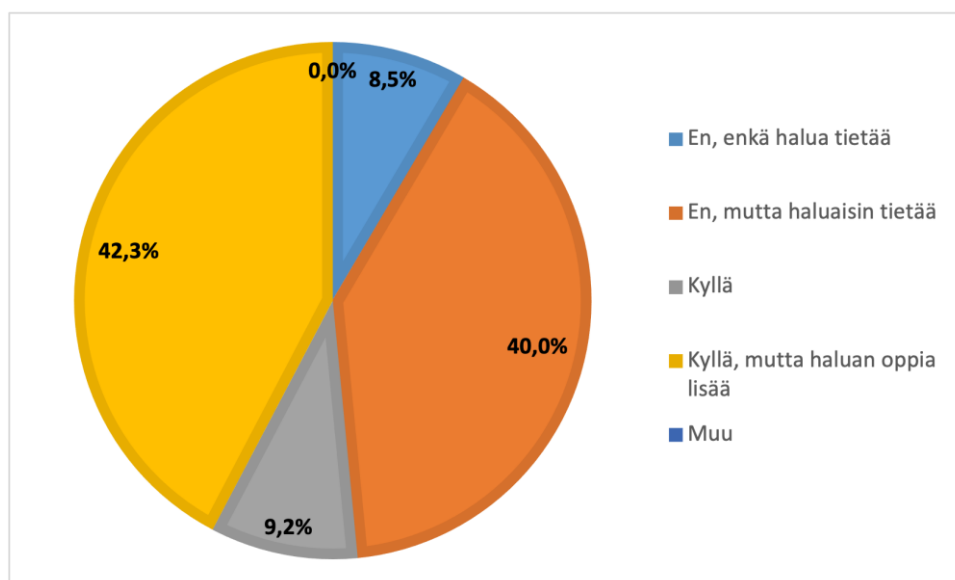
ja osakkeet ovat nostaneet suosiotaan, on pankkitilille säästäminen edelleen suosituin vaihtoehto. Kun verrattiin tuloksia säästöjen määrään, voitiin todeta, että kaikista eniten säästöjä omaavilla vastaajilla oli eniten hajautettu säästöjä eri kohteisiin. Mitä vähemmän säästöjä oli, sitä todennäköisemmin niitä säilytettiin pankkitilillä. (Kuvio 11.)

Kuvio 11. Minne säästät tai sijoitat? (n=129)

Vastaajien tietotasoa kartoitettiin kysymällä, kokevatko he tietävänsä tarpeeksi sijoittamisesta. Vastauksista kävi ilmi, että 48 % koki, ettei tiedä tarpeeksi sijoittamisesta ja heistä selkeä enemmistö kuitenkin haluaisi tietää aiheesta lisää. Loput vastaajista kokivat tietävänsä aiheesta jo tarpeeksi, mutta selkeä enemmistö (42 %) halusi silti tietää asiasta vielä lisää. (Kuvio 12.) Vastauksissa korostui selkeästi se, että monilla oli mielenkiintoa oppia aiheesta lisää. Ristiintaulukoinnin avulla saatiin taas viitteitä siitä, että koulutustasoon vertailtaessa korkeasti koulutettujen asema oli yhteydessä parempaan sijoitusosaamiseen, mutta erot eivät olleet silti niin suuria, kuin kyselytutkimuksen aikaisemmissa kysymyksissä. Vastauksissa nousee kuitenkin esiin se, että jokaisessa koulutusluokassa tietoa löytyi jo entuudestaan, mutta lähes puolet vastaajista halusi silti tietää aiheesta lisää. Tuloksiin on saattanut vaikuttaa, että kyselyä lähti todennäköisesti tekemään ne henkilöt, joita aihe entuudestaan kiinnosti.

Vastaajista jopa 81 % vastasi tietävänsä mitä tarkoittaa korkoa korolle- ilmiö, josta voidaan myös todeta vastaajien olevan yleisesti kiinnostuneita ja valveutuneita sijoittamisen suhteen. Tämä on myös positiivinen merkki siitä, että vastaajat ymmärtävät sijoittamisen tärkeän peruseriaatteen. Loput vastaajista eivät tietäneet mitä ilmiö tarkoitti, mutta suurin osa tästä ryhmästä oli kiinnostunut tietämään asiasta.

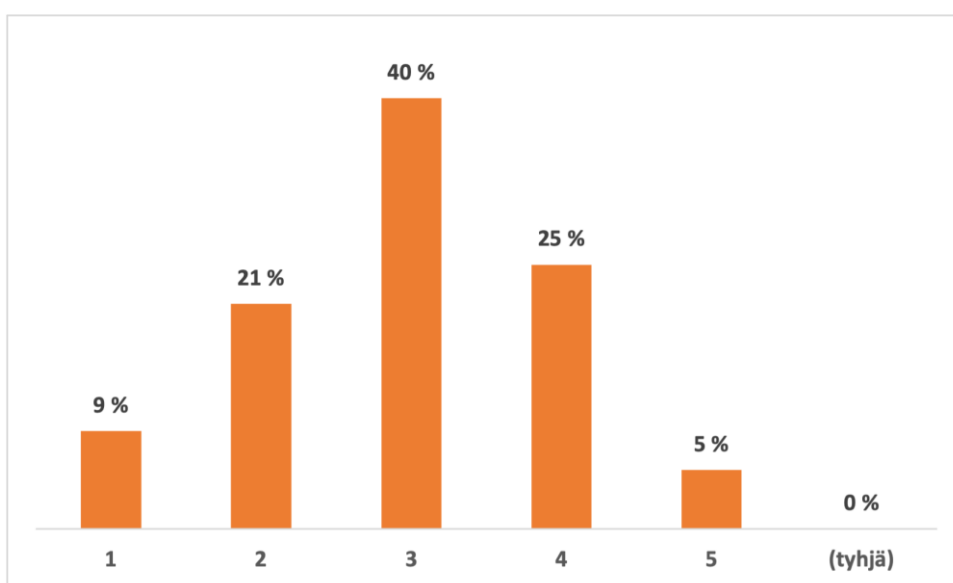

Kuvio 12. Koetko tietäväsi tarpeeksi sijoittamisesta. (n=129)

Vastaajien riskinsietokykyä arvioitiin asteikolla 1–5, jossa yksi tarkoitti vähäistä riskinsietoa ja numero viisi suurinta riskinsietokykyä. Suurin osa vastauksista sijoittui keskitasolle, mikä viittaa vastaajien maltilliseen riskinsietokykyyn. Keskitason, eli numero kolmen vastaajia oli jopa 40 % vastaajista. Vastaajien keskiarvo oli 2,96. (Kuvio 13.) Keskiarvon perusteella voidaan sanoa sijoittajien olevan varovaisen kiinnostuneita riskeistä, niitä siedetään mutta harva on valmis ottamaan suuria riskejä. Tämä viittaa siihen, että sijoituspäätöksissä painotetaan turvallisuutta ja varovaisuutta. Kun vertailtiin vastaajien riskinsietokykyä tulotasoihin, oli korkeamman tuloluokan vastaajilla selkeästi korkeampi riskinsietokyky. Korkeimman, tason 5 riskinottajat löytyivät tuloluokista 70 001–90 001 € tai enemmän. Vastauksia selittää se, että isommissa tuloluokissa on helpompi ottaa suurempia riskejä, koska pääomaa on enemmän ja taloudessa todennäköisemmin kaksi aikuista. Pienempien tuloluokkien riskinsietokyky painottui sijoille 2–4. Tämä tukee jo aikaisemmin tehtyjä johtopäätöksiä siitä, että

korkeamman tuloluokan vastaajilla sijoittamisen ja säästämisen resurssit ovat lähtökohtaisesti paremmat.

Tason 5 riskinottajia tarkemmin tarkkaillessa voitiin nähdä, että yleisimmät sijoituskohteet olivat kryptovaluutta, joka oli selkeä enemmistö, osakerahasto, sekä kiinteistöt. Kryptovaluutan esiintyminen useissa vastauksissa tukee vastaajien ilmoittamaa korkeaa riskinsietokykyä. Osa vastaajista oli kuitenkin hajauttanut myös matalan riskitason kohteisiin kuten pankkitilille tai korkorahastoihin. Mukana oli myös matalariskiset sijoituskohteet, jotka olivat vastaajien ainoina vastauksina. Nämä vastaukset eivät olleet linjassa valittuun riskinsietokykyyn.

Kuvio 13. Minkälainen riskinsietokyky sinulla on sijoittajana. (n=129)

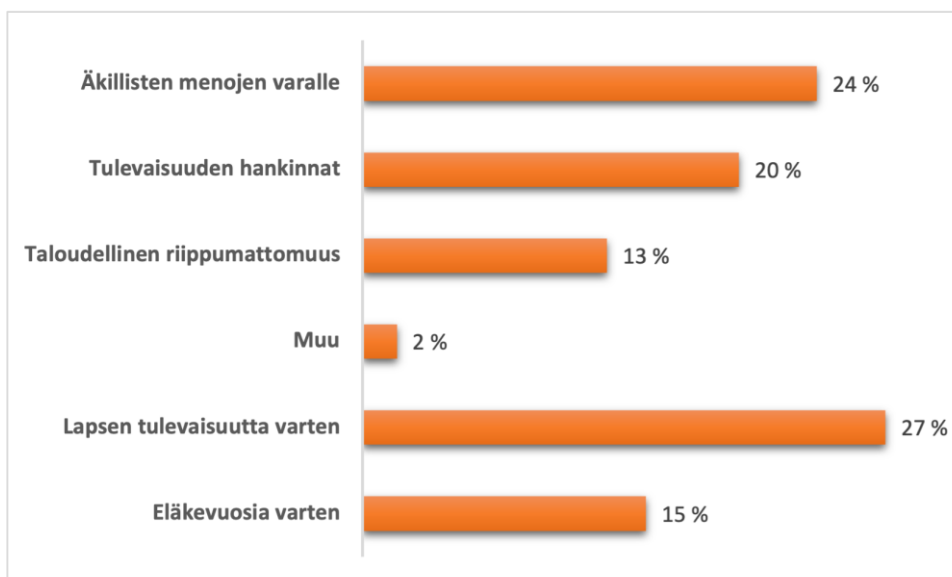
Tutkimuksen seuraavissa kysymyksissä selvitettiin vastaajien säästämisen ja sijoittamisen tarkoituksia sekä erityisesti, kuinka moni vastaajista säästää rahaa omille lapsilleen. Tulosten perusteella lapselle säästäminen nousi vahvasti esiin: peräti 85 % vastaajista ilmoitti säästävänsä tai sijoittavansa lastensa hyväksi. Tämä on ymmärrettävää, koska kysely on kohdistettu lapsiperheille. Tulokset olisivat mahdollisesti olleet merkittävästi erilaiset, jos kohderyhmänä olisi ollut koko väestö. Vaikka suurin osa vastaajista ilmoitti säästävänsä lapsille, avoimissa vastauksissa tuli esiin myös tilanteita, joissa säästäminen ei ollut mahdollista taloudellisten haasteiden vuoksi. Joissakin tapauksissa säästämisen aloittaminen oli siirretty tulevaisuuteen. Tämä on osoitus siitä, että halu ja motivaatio lapsen tulevaisuuden turvaamiselle löytyy, mutta taloudelliset resurssit

eivät aina mahdollista konkreettista toimintaa. Lapselle säästäminen näyttäytyy siis paitsi arvovalintana, myös eräänlaisena taloudellisen tilanteen mittarina.

Vastaajilta myös kysyttiin, mihin tarkoituksiin vastaajat säästävät tai sijoittavat. Suosituin kohde oli lapsen tulevaisuus (27 %), joka vahvistaa edellisen kysymyksen havaintoja: lapset ja perhe ovat keskeinen motivaatiotekijä taloudellisessa suunnittelussa. Toiseksi yleisin syy (24 %) oli varautuminen äkillisiin menoihin, joka ilmentää tarvetta taloudelliselle puskurille arjen epävarmuuden hallitsemiseksi. Myös tulevaisuuden hankinnat, kuten mahdollinen asunnon hankinta, mainittiin usein. Vastaajat saivat vastata useaan eri vaihtoehtoon, joissa monilla oli valittuna kaikki kolme edellä mainittua kohdetta. Nämä kuvaavat hyvin lapsiperheiden yleisimpiä säästökohteita. (Kuvio 14.)

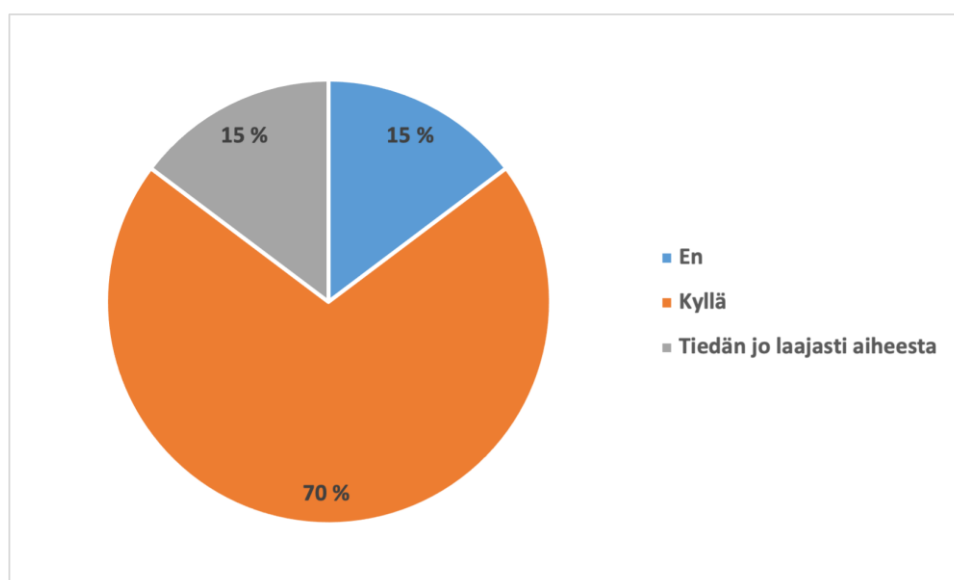
Säästäminen eläkevuosia varten ja taloudellinen riippumattomuuden tavoittelu nousivat esiin harvemmin, mutta ne osoittivat pitkän aikavälin suunnitelmallisuutta. Tämä kertoo siitä, että vaikka arjen turvallisuus ja lasten tulevaisuus koetaan tärkeimmiksi tavoitteiksi, löytyy joukosta myös niitä, jotka tavoittelevat laajempaa taloudellista itsenäisyyttä ja varautuvat taloudellisesti myös pitkälle tulevaisuuteen. Kaiken kaikkiaan tulokset osoittavat, että perheen arjen taloussuunnittelu on monikerroksista: lyhyen aikavälin tarpeet, perheen tulevaisuus, sekä pitkän aikavälin varautuminen taloudellisesti näkyvät vastauksissa.

Pienissä tuloluokissa (0–40 000 €) esiintyi yleisimpänä vastauksena varautuminen äkillisten menojen varalle, joka kertoo siitä, että pienituloiset kokevat taloudellisen puskurin tärkeäksi riskien varalta. Suuremmissa tuloluokissa oli nähtävissä laajasti eri syitä säästää, sekä sijoittaa, mutta eniten korostui lapsen tulevaisuuteen varautuminen, sekä taloudellinen riippumattomuus. Isommissa tuloluokissa talouden varat ovat suuremmat ja näin ollen helpompi jakaa moneen eri säästö- tai sijoitus tarkoitukseen. Pienemmissä tuloluokissa keskityttiin säästämisen suhteen enemmän nykyhetkeen, kun taas suurituloisemmat tähtäsivät enemmän tulevaisuuteen valinnoillaan.

Kuvio 14. Mitä varten sijoitat tai säästät? (n=129)

Kun vastaajilta tiedusteltiin, kaipaisivatko he lisää tietoa säästämisestä ja sijoittamisesta, joka olisi helpommin ymmärrettävissä, oli selkeä enemmistö (71 %) sitä mieltä, että he kaipaisivat lisää tietoa. Pienempi osa (15 %) vastaajista, koki että tietää jo laajasti aiheesta, sekä toiset 15 % ei halunnut lisätietoa lainkaan. (Kuvio 15.) Kun näitä ryhmiä vertailtiin toisiinsa, voitiin huomata, että he ketkä lisätietoa kaipasivat, säästivät keskimäärin vähemmän (noin 0–400 €), kuin laajasti aiheesta jo tietävät. Suurin osa lisätietoa haluavilta eivät myöskään kokeneet tietävänsä tarpeeksi sijoittamisesta, mutta haluaisivat oppia lisää, mikä tukee hyvin tuloksia. Säästöjen määrä oli myös keskimääräisesti pienempi, kuin laajasti jo aiheesta tietävillä. Voidaan siis todeta, että tietämys säästämisestä ja sijoittamisesta korreloi säästöjen määrän kanssa. Vaikka tuloillakin on merkitystä, näkyi tuloksissa, että tietämykselläkin on merkitystä, vaikka tulot olisivatkin keskimäärin hyvät.

Kuvio15. Kaipaisitko lisää tietoa säästämisestä ja sijoittamisesta, joka olisi helposti ja yksinkertaisesti ymmärrettävissä. (n=129)

Haluttiin myös tietää, haluaisivatko vastaajat omalta pankiltaan lisää tietoa säästämisestä ja sijoittamisesta, joka mahdollisesti myös auttaisi pankkeja neuvonnan suhteen. Enemmistö (48 %) koki, että ei halua pankilta neuvoa. Tämä voi selittyä sillä, että netissä tietoa on jo laajasti saatavilla, tai vastaajat kokevat pankin palvelut liian hankalina. Kysymykseen sai jättää vapaan kommentin. Kommenteissa korostui epäluuloisuus pankin tarjoamia palveluita kohtaan ja vastaaja pelkäsi tulevan huijatuksi. Yksi arveli pankilla olevan jo tarpeeksi tietoa tarjolla, mutta ei ole vain perehtynyt asiaan ja yksi toivoi sijoittamisesta puhuttavan enemmän maallikkokielellä. Lisää tietoa halusi 40 % vastaajista, joka antaa viitteitä siitä, että halua sijoittamista kohtaan löytyisi ja pankeilta toivottaisiin lisää apua. Lisäkysymyksenä olisikin ollut mielenkiintoista tietää, ovatko vastaajat itse olleet aktiivisia pankin suuntaan sijoittamisen suhteen. Kyllä- vastanneissa korostui se, että vastaajat eivät myöskään kokeneet tietävänsä tarpeeksi sijoittamisesta. Moni vastanneista säästi ainoastaan pankkitilille. Tässä korostuu se, ettei tiedetä tai uskalleta lähteä säästämään tai sijoittamaan esimerkiksi rahastoihin ilman apua.

Viimeisenä kysymyksenä sai halutessaan kirjoittaa omat kokemuksensa, tai ajatuksensa aiheesta, vastauksia tuli yhteensä 14. Vastaajien kommentteissa nousi esiin kuva lapsiperheiden taloudellisista realiteetista, säästämisen haasteista ja sijoittamiseen liittyvistä asenteista. Vastauksissa nousi esiin

elämäntilanteen vaikutukset. Vanhempainvapaat, työttömyys, asepalvelus, irtisanomiset tai suuret yllättävät menot saattoivat keskeyttää aktiivisen säästämisen. Yhdessä vastauksessa kuitenkin ilmeni, että tilanteen normalisoituessa säästäminen olisi jälleen mahdollista, tai ainakin tavoiteltavaa. Tämä viittaa siihen, että taloudellinen suunnitelmallisuus on tavoitteena, mutta olosuhteet voivat hetkellisesti estää sen toteutumisen.

Vastauksissa nousi myös esiin vaikeus ymmärtää pankkien puhetta sijoittamisesta. Pankkien koettiin ensisijaisesti markkinoivan omia tuotteitaan, mikä ei aina synnytä luottamusta asiakkaan edun toteutumisesta. Useampi vastaaja kaipasi konkreettista, yksinkertaistettua tietoa ja ohjausta sijoittamiseen. Tämä saattaa kertoa tiedon puutteesta, vaikka kiinnostus sijoittamista kohtaan löytyisi, sen koetaan olevan vain asiantuntijoille kuuluvaa tai ”hyvätuloisten juttu”. Vastauksissa tuli ilmi toive siitä, että taloudenhallinnan ja sijoittamisen perusasiat tuotaisiin osaksi opetusta jo toisella asteella tai viimeistään korkeakouluissa.

Moni vastaaja koki, että säästäminen ei ole mahdollista taloudellisen tiukkuuden vuoksi. Elinkustannusten nousu, alhaiset tulot ja suuret kiinteät menot tekevät monien perheiden taloudesta tiukkaa. Tämä näkyi kommentteissa, joissa vastaajat toivoivat voivansa säästää ja sijoittaa, mutta eivät koe siihen olevan varaa. Yksi vastaajista toi hyvän esimerkin siitä, että pienituloisellakin voi olla mahdollisuus säästää. Tämä osoittaa, että taloudellinen kurinalaisuus, itseymmärrys ja arjen jäsentäminen voivat mahdollista säästämisen niukemmilla resursseilla.

6 POHDINTA

Opinnäytetyössä tavoitteena oli tutkia lapsiperheiden säästämisen ja sijoittamisen resursseja, sekä tietämystä. Tarkoituksena oli myös tarkastella taustatietojen vaikutusta aiheeseen liittyen. Opinnäytetyöllä onnistuttiin saavuttamaan edellä mainittuja tavoitteita. Opinnäytetyön avulla saatiin selville, miten lapsiperheissä säästetään ja sijoitetaan, sekä miten eri muuttujat siihen vaikuttavat. Tuloksilla saatiin selville, että jo hieman odotetusti vastauksiin vaikuttivat merkittävästi vastaajien tulot, koulutustaso, sekä siviilisääty. Saatiin myös selville, että moni lapsiperheiden vanhemmista kaipaisi omalta pankiltaan apua sijoittamiseen, mutta apua ei ehkä osata tai keretä hakemaan. Selvisi myös, että kyselyyn vastanneista lapsiperheen vanhemmista suurin osa oli kiinnostunut, sekä motivoitunut sijoittamaan ja säästämään. Pankit voisivat mahdollisesti hyödyntää tuloksia ja kohdentaa esimerkiksi mainontaansa lapsiperheisin tavalla, joka houkuttelee ja vaikuttaa helposti lähestyttävältä.

Opinnäytetyö tuotti haluttua tietoa, mutta vastauksia analysoidessa tuli esiin, että moneen kohtaan olisi ollut mielenkiintoista saada vielä lisäkysymyksiä kautta lisää tietoa. Aiheesta olisikin mielenkiintoista tehdä jatkokysely, jossa perehdyttäisiin vielä tarkemmin vastaajien taustatietoihin, sekä syvennyttäisiin enemmän konkreettisesti siihen, miten lapsiperheen vanhemmat saisivat enemmän säästettyä, sekä sijoitettua. Kysely haluttiin kuitenkin pitää maltillisen pituisena, jotta vastaajilla oli tarpeeksi motivaatiota vastata kaikkiin kysymyksiin. Kuitenkin koen, että tämänhetkisen tilanteen huomioon ottaen, jossa opinnäytetyötä tehtiin samaan aikaan vauva-arjen lomassa, olen tyytyväinen kyselyn tuottamaan tietoon. Opinnäytetyön tekeminen itsessään oli mielenkiintoista, haastavaa, mutta samalla todella opettavaista. Lisämotivaatiota työn tekemiselle toi omakohtainen kokemus asiasta, joka on myös tällä hetkellä hyvin ajankohtainen, miten saada taloudellinen vakaus säilymään läpi vanhempainvapaiden.

Opinnäytetyön luotettavuuden kannalta keskeistä on, että tutkimus on toteutettu johdonmukaisesti tieteellisen tutkimuksen periaatteita noudattaen. Tutkimuksen mittauksen luotettavuutta tarkastellaan kahden keskeisen käsitteen kautta:

validiteetti ja reliabiliteetti. Näiden avulla voidaan arvioida, kuinka hyvin tutkimus vastaa asetettuihin tavoitteisiin ja kuinka johdonmukaisia sen tulokset ovat. Validiteetti viittaa siihen, kuinka tarkasti tutkimus mittaa juuri sitä ilmiötä, jota sen on tarkoitus selvittää. Esimerkiksi kyselytutkimuksessa validiteetti edellyttää, että kysymykset on muotoiltu niin, että ne antavat luotettavaa tietoa tutkimusongelman ratkaisemiseksi. Reliabiliteetin, eli mittauksen luotettavuuden käsite viittaa siihen, kuinka johdonmukaisia ja ei- sattumanvaraisia mittaustulokset ovat. (Heikkilä 2014.)

Opinnäytetyön kyselylomake sisälsi selvästi kysymyksiä, jotka liittyivät suoraan tutkimuksen tavoitteisiin, kuten säästösummiin, sijoituskohteisiin, tietämykseen, sekä suhtautumiseen säästämistä ja sijoittamista kohtaan. Myös taustamuuttujien, kuten tulojen, koulutustason ja perhemuodon mukaan tehty ristiintaulukointi paransi tulkittavuutta ja vahvisti sisällöllistä validiteettia. Validiteettia kuitenkin heikensi se, ettei otos edustanut koko Suomen lapsiperheitä ja kaikissa ikäluokissa. Kysely toteutettiin yhtenäisenä verkkolomakkeena Microsoft Forms- alustalla, joka tukee teknistä luotettavuutta. Kaikkiin vastauksiin käytettiin analysointina ristiintaulukointia, sekä kaikilta vastaajilta kysyttiin samat kysymykset. Lomake testattiin etukäteen ennen sen julkaisua kahteen kertaan. Vastausvaihtoehdoissa vastaajille annettiin lähes kaikissa kysymyksissä vaihtoehdoksi muu- joka antoi vapauden myös kysymyksen vapaalle kommentoinnille. Reliabiliteetti oli teknisesti hyvä, mutta vastaajajoukon suurempi otanta ja monipuolisuus olisivat tuoneet lisäarvoa tutkimukselle.

LÄHTEET

Elo, H., Saarhelo, J. 2024. Osakesijoittajan maailmanvalloitus. E-kirja. 4, tarkistettu painos. Helsinki: Alma talent. Viitattu 20.3.2025. Vaatii käyttöoikeuden. [https://bisneskirjasto-almatalent-fi.libproxy.tuni.fi/teos/GABBFXDTEB -kohta:Osakesijoittajan\(\(20\)maailmanvalloitus](https://bisneskirjasto-almatalent.fi.libproxy.tuni.fi/teos/GABBFXDTEB-kohta:Osakesijoittajan((20)maailmanvalloitus)

Erkkilä, J. 24.1.2025. Suomalaiset arvostavat sijoittamista selvästi aiempaa enemmän. Salkun rakentaja. Verkkosivu. Viitattu 12.4.2025. <https://www.salkunrakentaja.fi/2025/01/sijoittaminen-arvostus/>

Hajauttaminen antaa suojaa. n.d. Nordnet. Verkkosivu. Viitattu 13.3.2025. <https://www.nordnet.fi/fi/opi-uutta/koulu/sijoittamisen-alkeet/hajauttaminen>

Heikkilä, T. 2014. Tilastollinen tutkimus. E-kirja. Helsinki: Edita. Viitattu 5.5.2025. Vaatii käyttöoikeuden. <https://www.ellibslibrary.com/book/978-951-37-6495-1>

Hemmilä, M. 17.12.2024. Katso lista suosituimmista sijoituskohteista lapselle. Osuuspankki. Verkkosivu. Viitattu 22.2.2025. <https://www.op-media.fi/sijoittaminen/katso-lista-suosituimmista-sijoituskohteista-lapselle--valtaosa-sijoittaa-lapselle-rahastojen-kautta/?ite=7993&ito=299&itq=3b460da6-a015-47b6-a3bb-01cea7312d3a&itx%5Bidio%5D=15608241>

Indeksirahastot ja indeksisijoittaminen. n.d. Nordea. Verkkosivu. Viitattu 26.2.2025. <https://www.nordea.fi/henkiloasiakkaat/palvelumme/saastaminen-sijoittaminen/indeksisijoittaminen.html>

Joka kolmas perheellinen kokee olevansa taloudellisesti puolisoaan heikommassa asemassa. 15.7.2022. Danske Bank. Verkkosivu. Viitattu 13.4.2025. <https://danskebank.fi/sinulle/artikkelit/2022/07/tiedote-lasikatto-lompakossa-15072022>

Joka toinen vanhempi ei säästä lapsilleen. 15.11.2024. Danske Bank. Lehdistötiedote. Viitattu 1.5.2025. <https://danskebank.com/fi/uutiset/uutisarkisto/press-releases/2024/15112024>

Jokaisen numeron takana on ihminen. 2024. Ensi- ja turvakotien liitto. Verkkosivu. Viitattu 15.3.2025. <https://ensijaturvakotienliitto.fi/wp-content/uploads/2024/08/KYSELYRAPORTTI-Lapsiperheiden-taloudellinen-tilanne-kesa-2024-FINAL.pdf>

Junes, T. 14.4.2022. Lapsiperheen varallisuus on usein kiinni asunnossa. Tilastokeskus. Viitattu 24.2.2025. <https://stat.fi/tietotrendit/artikkelit/2022/lapsiperheen-varallisuus-on-usein-kiinni-asunnossa>

Juntunen, J. 6.2.2023. Perhevapaat jaetaan tasan vanhempien kesken. Kela. Verkkosivu. Viitattu 14.1.2025. <https://elamassa.fi/koti-ja-perhe/perhevapaat-jaetaan-tasan-vanhempien-kesken-nain-tuleva-uudistus-vaikuttaisi-perheisiin/>

Jussila, H. 13.12.2024. Edistä lapsiperheiden sosioekonomista tilannetta. Verkkosivu. Viitattu 21.4.2025. <https://www.parempaalastensuojelua.fi/fi/uutinen/edista-lapsiperheiden-sosioekonomista-tilannetta-koyhyys-on-riskitekija-lapsen-kehitykselle>

Kaarainen, S., Virtanen, P., Ristikari, T., Miettinen, A., Saarikallio-Torp, M. & Niemelä, M. 10.6.2022. Suomalainen perhepolitiikka vuosituhannen vaihteen jälkeen. Itlan tutkimukset. Verkkosivut. Viitattu 16.3.2025. <https://www.epressi.com/media/userfiles/145703/1654782548/tutkimus-suomalainen-perhepolitiikka-vuosituhannen-vaihteen-jalkeen.pdf>

Kiinteistösijoittaminen. 8.3.2021. Lähitapiola. Verkkosivu. Viitattu 26.2.2025. <https://toimitilat.lahitapiola.fi/kiinteistosijoittaminen/kiinteistosijoittaminen-mitase-on-ja-kenelle-se-sopii/>

Koistinen, J. 10.5.2023. Säästämisasteen lasku tukee kulutusta. Verkkosivu. Viitattu 15.3.2025. <https://www.nordea.com/fi/uutiset/saastamisasteen-lasku-tukee-kulutusta>

Kokonaisuushedelmällisyysluku mittaushistorian matalin vuonna 2022. 21.4.2023. Tilastokeskus. Verkkosivu. Viitattu 1.4.2025. <https://stat.fi/julkaisu/cl8mya8io1v2u0dutwqganzqx>

Korkorahastot ja korkosijoittaminen. n.d. Nordea. Viitattu 24.2.2025. <https://www.nordea.fi/henkilöasiakkaat/palvelumme/saastaminen-sijoittaminen/rahastot/korkorahastot.html>

Kotihoidontuki. n.d. Kela. Verkkosivu. Viitattu 16.2.2025. <https://www.kela.fi/kotihoidontuki-kuntalisa>

Kotitalouksien säästämisaste. 18.12.2024. Tilastokeskus. Verkkosivu. Viitattu 12.4.2025. <https://stat.fi/julkaisu/cln2stu4i2fzj0bvzqzo7xxt0>

Kujanpää, E. 24.1.2025. Pahan päivän varalle. EVA. Viitattu 16.3.2025. <https://www.eva.fi/blog/2025/01/24/pahan-paivan-varalle-suomalaiset-suhtautuvat-sijoittamiseen-myönteisesti-mutta-moni-pelkaa-sijoittavansa-vaarin/>

Lapsen syntymä ja hoito. n.d. Kela. Verkkosivu. Viitattu 16.2.2025. <https://www.kela.fi/lapsen-syntyma-ja-hoito>

Lapsi- ja perhepolitiikka Suomessa. 2013. Sosiaali- ja terveysministeriö. Julkaisu. Viitattu 1.2.2025. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/69914/URN_ISBN_978-952-00-3374-3.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Lapsilisä. n.d. Kela. Verkkosivu. Viitattu 26.2.2025. <https://www.kela.fi/lapsilisa>

Lapsiperheiden tuet 2025. Kela. Verkkosivu. Viitattu 15.2.2025.
<https://www.kela.fi/documents/d/guest/selkokielinen-esite-lapsiperheiden-tuet>

Miksi säästäminen kannattaa ja mitä vaikutuksia sillä on? n.d. Säästöpankki. Viitattu 21.2.2025. <https://www.saastopankki.fi/fi-fi/asiakaspalvelu/vinkit/saastaminen-ja-sijoittaminen/miksi-saastaminen-kannattaa>

Mikä on joukkovelkakirja. 16.6.2020. Trader. Verkkosivu. Viitattu 27.2.2025.
<https://www.mandatumtrader.fi/kaupankaynti/instrumentit/joukkovelkakirjat/>

Muutoksia Kelan etuuksiin vuonna 2024. 20.12.2023. Kela. Viitattu 12.2.2025.
<https://www.kela.fi/ajankohtaista/%2Fajankohtaista-muutoksia-kelan-etuuksiin-vuonna-2024>

Näyttörüutujen äärellä kului vuonna 2021. 8.3.2023. Tilastokeskus. Verkkosivu. Viitattu 1.5.2025.
https://stat.fi/julkaisu/cl8ipicxx123r0bw2oxe42g8i?utm_source=chatgpt.com

Nyholm, J., Silvo, A. 21.6.2022. Kotitalouksien velkaantuminen. Verkkosivu. Viitattu 13.5.2025. <https://www.eurojatalous.fi/fi/2022/2/kotitalouksien-velkaantuminen-noudattaa-talouden-suhdanteita/kol>

Opas osakesijoittamiseen ja osakkeiden päiväkauppaan. 10.8.2022. Trader. Verkkosivu. Viitattu 20.3.2025. <https://www.mandatumtrader.fi/sisallot/artikkelit/aloittelija-opas-kaupankayntiin-2/>

Osakerahastot. n.d. Nordea. Verkkosivu. Viitattu 24.2.2025. <https://www.nordea.fi/henkiloasiakkaat/palvelumme/saastaminen-sijoittaminen/rahastot/osakerahastot.html>

Perhe- etuudet. 30.6.2023. Stm. Verkkosivu. Viitattu 20.2.2025. <https://stm.fi/toimeentulo/lapsiperheet>

Perheiden määrä väheni edelleen vuonna 2022. 16.6.2023. Tilastokeskus. Verkkosivu. Viitattu 23.4.2025. <https://stat.fi/julkaisu/cl8jxlulw9u9a0cvz1lafhjk0>

Pietiläinen, M., Wallenius, M. 1.2.2024. Lapsiperheiden määrä on pienentynyt selvästi jo pidemmän aikaa. Tilastokeskus. Verkkosivu. Viitattu 23.3.2025. <https://stat.fi/tietotrendit/artikkelit/2024/lapsiperheiden-maara-on-pienentynyt-selvasti-jo-pidemman-aikaa-isovanhemmat-aiempaa-lahempaa>

Rahastosijoittaminen ja rahastosäästäminen. n.d. Nordnet Verkkosivu. Viitattu 25.2.2025.
https://www.nordnet.fi/rahastot?gad_source=1&gbraid=0AAAAAD4jC1YYWcZfw1bg4uDtj-n3BVMt_&gclid=EAlaIQobChMluor7t78iwMVp2GRBR20eTL_EAAYAIAAEqJEMvD_BwE

Raskausaikana. n.d. Kela. Verkkosivu. Viitattu 15.2.2025.

<https://www.kela.fi/raskausaikana>

Rehn, O. 26.11.2024. Euroalueen ja Suomen talouden näkymät ja rahapolitiikka. Suomen Pankki. Viitattu

14.4.2025. <https://www.suomenpankki.fi/globalassets/bof/fi/media-ja-julkaisut/puheet/2024-11-26-talousvaliokunnan-kuuleminen-final-003.pdf>

Salenius, S. 18.10.2023. Miten korkoa korolle- ilmiö toimii. Nordea. Verkkosivu.

Viitattu 27.2.2025. <https://www.nordeafunds.com/fi/artikkelit/miten-korkoa-korolle-ilmio-toimii>

Sijoittaminen. n.d. Peda.net. Verkkosivu. Viitattu. 15.4.2025.

<https://peda.net/oppimateriaalit/peda.net/pp-taloustaidot/sijoittaminen-|-mita-se-oikein-on>

Sorsa, T., Lehtonen, N & Rotkirch, A. 2023. Kuka haluaa lapsia 2020- luvulla. Väestöliitto. Helsinki: Hansaprint Oy. Viitattu 17.5.2025.

https://www.vaestoliitto.fi/uploads/2023/01/a0f54e56-kuka-haluaa-lapsia-2020luvulla_saavutettava_pienennetty.pdf

Syntyvyys. n.d. STTK. Verkkosivu. Viitattu 17.5.2025.

https://www.sttk.fi/aihe/syntyvyys/?utm_source=chatgpt.com

Syntyvyys laski tilastohistorian matalimmalle tasolle vuonna 2023. 24.5.2024.

Tilastokeskus. Verkkosivut. Viitattu

24.3.2025. <https://stat.fi/julkaisu/cln4jsw103qcn0avxz5icrry3>

Säästö. n.d. Wikipedia. Verkkosivu. Viitattu 2.4.2025.

<https://fi.wikipedia.org/wiki/Säästö>

Taloudellinen mielenrauha. 29.8.2024. Danske Bank. Tutkimus. Viitattu

1.4.2025. <https://danskebank.fi/-/media/danske-bank-com/pdf/fi/taloudellinen-mielenrauha-2024---suomalaisten-vaurastuminen.pdf?rev=2ae5ea6db1ec4cce97adc24bc0e2c77d&hash=30B084A51C389BA6CFF3C05123CC1C4F>

Taloudellinen puskuri. 21.03.2023. Naiset puhuu rahasta. Verkkosivu. Viitattu.

1.3.2025. <https://naisetpuhuurahasta.fi/taloudellinen-puskuri/>

Talouden toipuminen on tahmeaa. 16.9.2024. Euro ja talous. Verkkosivu.

Viitattu 21.4.2024. <https://www.eurojatalous.fi/fi/2024/artikkelit/talouden-toipuminen-on-tahmeaa/>

Thurén, J. 10.9.2020. Lapsen saaminen on kolminkertainen tulonmenetys. Yle.

Verkkosivu. Viitattu 15.3.2025. <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2020/09/10/lapsen-saaminen-on-kolminkertainen-tulonmenetys-nain-perhe-hoitaa-raha-asiat>

Vanhempainvapaalla. n.d. Kela. Verkkosivu. Viitattu 16.2.2025.

https://www.kela.fi/vanhempainvapaalla_-_kuinka-paljon-vanhempainrahaa

Vatanen, K. 3.1.2025. Eriytyvän inflaation ja rahapolitiikan vuosi. Verkkosivu. Viitattu 15.3.2025. <https://www.elo.fi/fi-fi/elomedia/2024/eriytyvan-inflaation-ja-rahapolitiikan-vuosi-2025>

Vilka, H. 2007. Tutki ja mittaa. E- kirja. Viitattu 23.4.2025. https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/98723/Tutki-jamittaa_2007.pdf?sequence=1

Yhdistelmärahastot. n.d. Nordea. Verkkosivu. Viitattu 25.2.2025. <https://www.nordea.fi/henkiloasiakkaat/palvelumme/saastaminen-sijoittaminen/rahastot/yhdistelmarahastot.html>

LIITTEET

Liite 1. Kyselylomake lapsiperheiden säästämisestä ja sijoittamisesta

1(6)

Lapsiperheiden säästäminen ja sijoittaminen

Opiskelen Tampereen ammattikorkeakoulussa ja tutkin opinnäytetyössäni lapsiperheiden asennetta, tietämystä ja resursseja säästämistä, sekä sijoittamista kohtaan.

1. Sukupuoli *

Nainen

Mies

Muu

2. Ikä *

18-30

31-40

41-50

51-

3. Siviilisäätty *

Avioliitto

Avioliitto

Yksinhuoltaja

Rekisteröity parisuhde

Muu

2(6)

4. Koulutus *

- Peruskoulu
- Lukio tai ammatillinen koulutus
- Alempi korkeakoulututkinto
- Ylempi korkeakoulututkinto

5. Huoltajien työtilanne, voit valita useita vaihtoehtoja *

- Kokopäivätyö
- Osa-aikatyö
- Työtön
- Opiskelija
- Yrittäjä
- Vanhempainvapaalla
- Hoitovapaalla
- Eläkkeellä
- Muu

6. Kuinka monta alaikäistä lasta perheeseen kuuluu? *

- 1
- 2
- 3
- 4 tai enemmän

7. Talouden aikuisten bruttotulot vuodessa? *

3(6)

- 0- 25 000€
- 25 001- 40 000 €
- 40 001-55 000€
- 55 001-70 000€
- 70 001-90 000€
- 90 001€ tai enemmän

8. Kuinka tärkeänä koet säästämisen? *

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

En pidä tärkeänä

Pidän erittäin tärkeänä

9. Jääkö perheen tuloista rahaa säästöön? *

- Kyllä
- Ei

10. Paljonko säästät/sijoitat kuukaudessa?

- 20€- 100€
- 101€- 200€
- 201€-300€
- 301€-400€
- 401€ tai enemmän
- En säästä/sijoita

11. Kuinka paljon säästöjä taloudessanne on tällä hetkellä?

4(6)

1-1000€

1001-5000€

5001- 10 000€

10 001- 20 000€

20 001- 50 000€

50 000- 100 000€

100 000€-

Muu

12. Minne säästät tai sijoitat? Voit valita usean eri vaihtoehdon

Pankkitili

Korkorahasto

Yhdistelmärahasto

Osakerahasto

Indeksirahasto

Osakkeisiin

Kryptovaluuttaan

Kiinteistöihin

En säästä/sijoita

Muu

5(6)

13. Koetko tietäväsi tarpeeksi sijoittamisesta? *

- Kyllä
- Kyllä, mutta haluan oppia lisää
- En, enkä halua tietää
- En, mutta haluaisin tietää
- Muu

14. Minkälainen riskinsietokyky sinulla on sijoittajana?

Jos et sijoita, voit jättää vastaamatta kysymykseen

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

En ota riskejä

Uskallan ottaa riskejä

15. Onko sinulle tuttu korkoa korolle- ilmiö? *

- Kyllä
- Ei
- Ei, mutta haluaisin tietää

16. Säästättekö/sijoitatteko lapsellenne? *

- Kyllä
- En
- Muu

17. Mitä varten sijoitat tai säästät? Voit valita usean eri vaihtoehdon. *

6(6)

- Lapsen tulevaisuutta varten
- Äkillisten menojen varalle
- Taloudellinen riippumattomuus
- Tulevaisuuden hankinnat
- Eläkevuosia varten
- Muu

18. Kaipaisitko lisää tietoa säästämisestä ja sijoittamisesta, joka olisi helposti ja yksinkertaisesti ymmärrettävissä? *

- Kyllä
- En
- Tiedän jo laajasti aiheesta

19. Haluaisitko omalta pankiltasi enemmän neuvoa sijoittamiseen? *

- Kyllä
- En
- Tiedän jo laajasti aiheesta
- Muu

20. Kiitos vastauksista! Voit kirjoittaa halutessasi omat kokemuksesi aiheesta.

Kirjoita vastaus